

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Ekologické daně jako nástroj environmentální politiky
státu**

**Ecological taxes as an tool of state environmental
policy**

Kateřina Kubová

Plzeň 2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina KUBOVÁ**
Osobní číslo: **K13B0056P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Ekologické daně jako nástroj environmentální politiky státu.**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Vymezte historický vývoj ekologických daní v celosvětovém kontextu.
2. Identifikujte provázanost ekologických daní a environmentální politiky státu.
3. Charakterizujte environmentální politiku ČR a její dopady na subjekty národní ekonomiky.
4. Formulujte závěry a doporučení.

Rozsah grafických prací: **neuveden**

Rozsah kvalifikační práce: **40 - 60 stran**

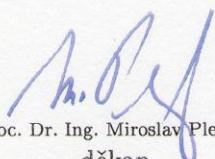
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- **LÁCHOVÁ, Lenka.** *Daňové systémy v globálním světě: s praktickou aplikací.* Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007. 271 s. ISBN 978-80-7357-320-1
- **SVÁTKOVÁ, Slavomíra.** *Spotřební a ekologické daně v České republice.* Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7
- **ŠIROKÝ, Jan.** *Daňové teorie: s praktickou aplikací.* 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8
- *Environmental tax reform (ETR): a policy for green growth. 1st pub.* New York: Oxford University Press, 2011. 371 s. *Creating sustainable growth in Europe series.* ISBN 978-0-19-958450-5
- *Zákon č. 261/2007 Sb., ze dne 19.zář 2007, o stabilizaci veřejných rozpočtů v platném znění.*

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Zdeněk Hruška, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2015**
Termín odevzdání bakalářské práce: **25. dubna 2016**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CS
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Ekologické daně jako nástroj environmentální politiky státu“

Vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne .....

.....

Podpis autora

Poděkování:

Velmi ráda bych na tomto místě poděkovala panu Ing. Zdeňku Hruškovi za odborné rady, konzultace, výpomoc s identifikováním vhodných zdrojů a za věcné připomínky během zpracování mé bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat panu Bc. Vojtěchu Vroblovi, za rady nejenom v problematice formálních náležitostí bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD	8
1 EKOLOGICKÉ DANĚ	9
1.1 Vymezení stěžejních pojmů.....	10
1.2 Ekologické daně v ČR	11
1.2.1 Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů	11
1.2.2 Daň z pevných paliv	11
1.2.3 Daň z elektřiny	12
1.2.4 Daň z minerálních olejů	12
1.2.5 Silniční daň	12
1.2.6 Porovnání ekologických a spotřebních daní	13
1.3 Ekologická daňová reforma a její cíle v ČR.....	14
1.3.1 První etapa EDR	14
1.3.2 Druhá etapa EDR	15
1.3.3 Třetí etapa EDR	16
1.3.4 Vyhodnocení EDR	16
2 VYMEZENÍ HISTORICKÉHO VÝVOJE EKOLOGICKÝCH DANÍ V CELOSVĚTOVÉM KONTEXTU.....	20
2.1 Vývoj přístupu k environmentální politice v EU	20
2.1.1 Evropské společenství pro atomovou energii	21
2.1.2 První environmentální akční plán	21
2.1.3 Druhý environmentální akční plán.....	21
2.1.4 Třetí environmentální akční plán	21
2.1.5 Jednotný evropský akt	22
2.1.6 Čtvrtý environmentální akční plán.....	22
2.1.7 Maastrichtská smlouva	22
2.1.8 Pátý environmentální akční program	23
2.1.9 Kyótský protokol	24
2.1.10 Amsterodamská smlouva	24
2.1.11 Směrnice Rady č. 2003/96/ES	24
2.1.12 Šestý environmentální akční plán	25
2.1.13 Sedmý environmentální akční plán.....	25
2.1.14 Klimatická konference v Paříži.....	26
2.2 Vývoj environmentálních politiky v Americe.....	26
2.3 Vývoj environmentální politiky v Rusku.....	27
2.4 Vývoj environmentální politiky v rozvojových zemích.....	28

3 CHARAKTERISTIKA ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY ČR A JEJÍ DOPADY NA SUBJEKTY NÁRODNÍ EKONOMIKY	29
3.1 Státní politika životního prostředí ČR v letech 2004-2010	29
3.1.1 Sektorové politiky	29
3.1.2 Nástroje realizace	32
3.2 Státní politika životního prostředí ČR v letech 2012-2020	35
3.2.1 Oblasti ochrany	35
3.2.2 Nástroje ochrany	37
3.3 Dopady na subjekty národní ekonomiky	40
4 INDIKACE PROVÁZANOSTI EKOLOGICKÝCH DANÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ POLITIKY	49
4.1 Finanční provázanost	49
4.2 Přímá provázanost s ochranou životního prostředí	50
4.2.1 Daň ze zemního plynu	51
4.2.2 Daň z pevných paliv	52
4.2.3 Daň z elektřiny	53
4.3 Zhodnocení	54
ZÁVĚR	55
SEZNAM TABULEK	57
SEZNAM OBRÁZKŮ	58
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM PŘÍLOH	69
PŘÍLOHY	70
A – sazby silniční daně platné pro rok 2016	70
ABSTRAKT	73
ABSTRACT	74

Úvod

Přírodní zdroje planety jsou omezené, kdežto potřeby jejích obyvatel a jejich spotřeba jsou v čase téměř neomezené a o pro ochranu životně důležité rovnováhy jsou nutné svrchovanější zásahy normativní povahy. Ty jsou uskutečňované prostřednictvím Státní politiky životního prostředí, která je realizovaná pomocí zákonů, nařízení, nástrojů a doporučení. Pro subjekty národních ekonomik pak přinášejí řadu zákazů a povinností, ale i přínosů.

První kapitola se zabývá vymezením základních pojmů a představením současných ekologických daní v ČR. Druhá kapitola se věnuje historickému vývoji ekologických daní. Z důvodu dostupnosti zdrojů především pro Evropu (potažmo Evropskou unii), věnuje se tato kapitola především těmto. V závěru kapitoly je pak nastíněn vývoj environmentální politiky ve Spojených státech amerických, v Ruské federaci a v rozvojových zemích. Vhodné by samozřejmě bylo zmínit i Čínu, avšak absence relevantních zdrojů toto znemožnila. V následující kapitole se práce věnuje charakteristice environmentální politiky ČR a jejímu vývoji v čase. V druhé části jsou rozebrány vlivy na subjekty národní ekonomiky, především na domácnosti a podniky. Obsahem čtvrté kapitoly je indikace provázanosti ekologických daní a environmentální politiky, kdy je na problematiku nahlíženo nejen z finančního hlediska.

Cílem této práce je obsáhnout a popsat vývoj ekologických daní a environmentální politiky. V praktické části si pak autorka práce klade za cíl posoudit přímou provázanost ekologických daní a environmentální politiky. Dále nastínit nástroje, které jsou využívány k ochraně životního prostředí a určit jejich obecné dopady na subjekty národní ekonomiky. Autorka zde využívá statistická data.

Součástí práce je literární rešerše, která je provedena především v teoretické části práce, v praktické části je pak provedena sekundární analýza kvantitativních dat a následuje interpretace zjištěných výsledků. Data pocházejí z několika veřejných zdrojů.

1 Ekologické daně

Zavedení ekologických daní reflektuje potřebu zamezit nadměrnému znečišťování přírody. Ekologické daně by měly směřovat k využívání ekologičtějších zdrojů a technologií. Tyto daně vyjadřují náklady společnosti na odstranění negativních dopadů jak na zdraví občanů, tak na životní prostředí. Díky tomuto lze ekologické daně zařadit mezi tzv. **nápravné daně**. Řada ekonomů prováděla výzkumy k ověření a popsání vztahu mezi ochranou životního prostředí a výkonností ekonomiky, ale tyto hypotézy nebyly potvrzeny. Příkladem je **Porterova hypotéza**, která vychází z předpokladů, že méně energeticky a materiálově náročný provoz ušetří náklady i životní prostředí, a že výrobky, při jejichž výrobě dochází k nižšímu zatížení životního prostředí, jsou pro určitou skupinu zákazníků žádanější. (Svátková, 2009, Kubátová, 2010)

Ekologické daně byly v České republice (ČR) zavedeny v roce 2008. Jsou to tedy nejnovější daně v českém daňovém systému. Řadí se mezi ně **daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny**. Ekologickému zdanění byla věnována pozornost již v roce 1993, kdy byly daně k ochraně životního prostředí obsaženy ve vznikajícím daňovém systému. Skutečný zájem o ekologické daně byl podnícen ze strany Evropské unie (EU), která vydala Směrnicí Rady 2003/96/ES, o zdanění energetických produktů a elektřiny. (Svátková, 2009, Široký 2008)

Směrnice Rady 2003/96/ES vznikla za účelem stanovení minimální daňové sazby za elektřinu a další energetické produkty (dosud zdaněny minerální oleje) a k určení minimální úrovně zdanění v této oblasti (tak, aby došlo k vyrovnání úrovně zdanění mezi členskými státy). (Rada Evropské unie, 2003)

Směrnice Rady 2003/96/ES se týkala tehdejších 15 členských států. Po vstupu dalších 10 zemí v roce 2004 byla tato směrnice změněna směrnicí Rady 2004/74/ES, která stanovuje individuální podmínky i pro nové členské státy. České republice bylo povoleno částečně nebo úplně osvobodovat zdanění u elektřiny, pevných paliv a zemního plynu do začátku roku 2008. (Rada Evropské unie, 2004)

Svátková (2009) uvádí, že jedním z významných faktorů zavedení ekologických daní v ČR byla harmonizace s normami EU.

1.1 Vymezení stěžejních pojmů

Daň je zákonem stanovená platba směřující do státního rozpočtu. **Daň** je neúčelná a neekvivalentní (tzn. bez nároku na plnění ze strany státu). **Poplatník daně** je osoba, z jejíchž příjmů se přímo odvádí daň. **Plátce daně** pak odvádí daň příslušnému správci daně. Poplatník a plátce mohou a nemusí být tatáž osoba. **Správce daně** je orgán (finanční, správní, či orgán obce), který je zodpovědný za správné vyměření a uhrazení daně, případně poplatku. **Poplatek** je účelná a ekvivalentní platba. Správce ekologických i spotřebních daní je celní úřad a celní ředitelství. **Zdaňovací období** je časový úsek, za který je vyměřována daňová povinnost. (Široký, 2008, Kubátová, 2010)

Zákon o životním prostředí definuje pojem **životního prostředí** následovně: „*Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.*“ (Předpis č. 17/1992 Sb., Zákon o životním prostředí, § 2)

Dalším důležitým pojmem je **ekosystém**, který zmiňovaný zákon definuje takto: „*Ekosystém je funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase.*“ (Předpis č. 17/1992 Sb., Zákon o životním prostředí, § 2)

Negativní externalita je typ neefektivity na trhu a v tomto případě postižený subjekt nese nedobrovolně nějaké náklady, vznikající z činnosti někoho jiného. (Samuelson, 2008)

Výnosová neutralita je základní vlastností ekologické daňové reformy a vystihuje záměr, že celkově nemá dojít ke snížení ani zvýšení daňové zátěže a zachování nezměněného příjmu do státního rozpočtu. (Svátková, 2009)

Double dividend neboli dvojitý užitek je založen jednak na tom, že dojde k omezení neekologického chování a jednak na vzniku daňových výnosů se zavedením ekologických daní (a použity jsou na snížení již vybíraných daní). (Svátková, 2009, Kubátová, 2010)

V rámci **ekologické daňové reformy** (EDR) má být sníženo daňové zatížení práce a zároveň má být motivováno k lepšímu chování vůči životnímu prostředí. Tyto mají být naplněny za dodržení výnosové neutrality. (Svátková, 2009, Kubátová, 2010)

1.2 Ekologické daně v ČR

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, který upravuje problematiku ekologických daní, vstoupil v platnost k 01.01.2008. Zavedl daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. V následujícím textu bude věnována pozornost také vybraným spotřebním daním (daň z minerálních olejů, silniční daň), které také přispívají k ochraně životního prostředí.

1.2.1 Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Předmětem této daně je zemní plyn, vodní plyn, svítiplyn, metan a další plyny (využívané pro pohon motorů, výrobu tepla či další specifické účely). **Plátcem daně** je dodavatel plynu (který dodal plyn konečnému spotřebiteli), provozovatel distribuční nebo přepravní soustavy (případně podzemního zásobníku plynu). **Základem daně** je množství plynu v MWh spalného tepla. Daň se vypočte jako základ daně krát sazba daně. (Svátková, 2009)

Tabulka 1: Sazby daně ze zemního plynu k roku 2016

Nomenklatura	Období	Sazba
2711 29 a 2705		264,80,- Kč/MWh
2711 11 a 2711 21	Od 01.01.2015 do 31.12.2017	68,4,- Kč/MWh
2711 11 a 2711 21	Od 01.01.2018 do 31.12.2019	136,80,- Kč/MWh
2711 11 a 2711 21	Od 01.01.2020	264,80,- Kč/MWh
Dle § 4 písm. a) a b)		30,60,- Kč/MWh

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů

1.2.2 Daň z pevných paliv

Předmětem daně je černé a hnědé uhlí, koks a polokoks (z černého i hnědého uhlí či rašeliny), brikety, bulety a další paliva. **Plátcem daně** je především dodavatel paliv (dodává koncovému spotřebiteli). **Základ daň** se vyjadřuje v jednotkách GJ spalného

tepla v původním vzorku. Daň se vypočte jako základ daně krát sazba daně. **Sazba daně** je v roce 2016 pevně stanovena na 8,50,- Kč/GJ. (Svátková, 2009)

1.2.3 Daň z elektřiny

Předmětem daně je elektřina. **Plátcem daně** je dodavatel elektřiny (který ji dodal koncovému spotřebiteli) nebo provozovatel distribuční a přenosové soustavy. **Základem daně** je množství elektřiny vyjádřené v MWh. Daň se vypočte jako základ daně krát sazba daně. **Sazba daně** je v roce 2016 pevně stanovena na 28,30,- Kč/MWh. (Svátková, 2009)

1.2.4 Daň z minerálních olejů

Předmětem daně jsou motorové benziny, střední oleje a těžké plynové oleje, těžké topné oleje, odpadní oleje, zkapalněné ropné plyny a zkapalněný bioplyn a jakékoliv směsi výše uvedených minerálních olejů. **Plátcem daně** je osoba, které vznikne povinnost daň přiznat a zaplatit (obvykle při použití či spotřebě minerálních olejů). **Základem daně** je množství vyjádřené v 1000 litrech při teplotě 15°C. To neplatí pro těžké topné oleje a zkapalnělé ropné plyny. (Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních)

Tabulka 2: Sazby daně z minerálních olejů k roku 2016

Text	Sazba daně
motorové benziny (s obsahem olova do 0,013 g/l včetně)	12.840,- Kč/1000 l
motorové benziny (s obsahem olova od 0,013 g/)	13.710,- Kč/1000 l
střední oleje a těžké plynové oleje	10.950,- Kč/1000 l
těžké topné oleje	472,- Kč/t
odpadní oleje	660 Kč/1000 l
zkapalnělé ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. e)	3.933,- Kč/t
zkapalnělé ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. f)	0,- Kč/t
zkapalnělé ropné plyny podle § 45 odst. 1 písm. g)	1.290,- Kč/t

Zdroj: vlastní zpracování 2016 dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

1.2.5 Silniční daň

Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v ČR a používaná osobou samostatně výdělečně činnou (OSVČ)

k podnikání nebo právnickou osobou (PO). **Poplatníkem** je například provozovatel vozidla (zapsaný v technickém průkaze vozidla) nebo případně zaměstnavatel.

Základem daně je:

- zdvihový objem motoru v cm^3 u osobních automobilů (neplatí u automobilů na elektřinu),
- součet největších povolených hmotností na nápravy v tunách a počet náprav u návěsů,
- největší povolená hmotnost v tunách a počet náprav u ostatních vozidel. (Zákon ČNR č. 16/1993 Sb., o dani silniční)

Příloha A obsahuje **sazby daně silniční**.

1.2.6 Porovnání ekologických a spotřebních daní

Spotřební a ekologické daně mají jak mnohé společné rysy, tak některé nesoulady. Příkladem takového nesouladu může být míra tradice. Spotřební daně patří mezi jedny z nejstarších daní, kdežto ekologické daně patří mezi nejmladší daně české daňové soustavy (k roku 2016). Zajímavým rozdílem je způsob, jakým se dá daním vyhnout. Spotřební daně motivují k ukončení spotřeby (a jejich výše je na ni tedy plně vázaná), kdežto ekologické daně motivují k přechodu na alternativní zdroje či kvalitnější technologie. Podstatným rozdílem je důvod zavedení těchto daní. U spotřebních daní bylo důvodem omezení zdraví škodlivé spotřeby a u ekologických daní byla důvodem ochrana životního prostředí. Obě daně jsou harmonizovány v rámci EU a obě mají jako správce daně orgány celní správy. (Svátková, 2009)

1.3 Ekologická daňová reforma a její cíle v ČR

Ekologická daňová reforma tak, jak je tento pojem zaváděn v ČR, znamená **vnitřní změnu daňového řádu** beze změny výše daňového zatížení. Zavedení ekologických daní má přesunout zdanění z faktoru práce na spotřebu. Pro státní rozpočet to má znamenat snížení výnosu z pojistného na sociální pojištění a také, na základě **výnosové neutrality**, kompenzaci příjmů pomocí zavedených ekologických daní. (Svátková, 2009, Kubátová, 2010)

EDR si vymezuje dva základní cíle. Prvním je motivování ekonomických subjektů k **šetřnějšímu chování vůči životnímu prostředí** a v konečném důsledku by tím mělo dojít ke snížení negativních vlivů znečištěného prostředí na zdraví obyvatel. Druhým cílem je **snížení daňového zatížení práce** (tj. snížení příspěvků na sociální pojištění, případně daně z příjmů) a na základě již zmiňované výnosové neutrality vyrovnat příjmy státního rozpočtu ekologickými daněmi. Za tohoto předpokladu by mělo dojít k vylepšení podmínek pro zvýšení zaměstnanosti. (Svátková, 2009, Kubátová, 2010)

Tyto cíle jsou v ČR rozvrženy do tří etap. Tyto etapy by měly proběhnout během let 2007 až 2017. (Principy a harmonogram ekologické daňové reformy, 2011)

1.3.1 První etapa EDR

EDR přinesla zásadní změnu v tom, že za škody na životním prostředí a za jejich odstranění má **platit znečišťovatel**. První etapa EDR především reagovala na směrnici Rady 2003/96/ES a její úpravu na 2004/74/ES, kde byly zahrnuty výjimky povolené pro ČR. Probíhala v letech 2008 až 2009. V plánu bylo zdanit pevná paliva, zemní plyn a elektřinu. Zdanění těchto produktů mělo být doprovázeno snížením daňového zatížení práce. Pro státní rozpočet by mělo dojít pouze ke **změně struktury příjmů**. Vše mělo být navrženo a dojednáno tak, aby opatření vstoupila v platnost k 01.01.2008. (Principy a harmonogram ekologické daňové reformy, 2011)

V ČR došlo, dle plánu, k zavedení ekologických daní, které vstoupily v platnost 01.01.2008, čímž byla splněna první část EDR. Zároveň došlo k postupnému snižování daně z příjmů právnických osob a to od roku 2007, kdy byla sazba 24 %, až do roku 2010, kdy se sazba ustálila na současných (rok 2016) 19 %. Daň z příjmů fyzických osob se ustálila na 15 % (v roce 2007 se sazba daně pohybovala od 12 % do 32 % a to

v závislosti na výši příjmu). Od roku 2008 zrušeny daňová pásma a zavedena pouze jedna sazba daně. (Vývoj sazby daně z příjmů fyzických osob, 2016, Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob, 2016)

Očekávaný výnos do státního rozpočtu byl ve výši **4,3 mld. Kč** (1,7 mld. Kč u pevných paliv, 1,5 mld. Kč u zemního plynu a 1,1 mld. Kč u elektřiny). Důsledkem by byl samozřejmě růst cen, který byl předpokládán na 9,1 % u pevných paliv, 4,2 % u zemního plynu a 1 % u elektřiny. U domácností by došlo k nárůstu výdajů o 2,96 % (tj. 314,- Kč na osobu za rok). (Ekologická daňová reforma (EDR) v ČR, 2007)

Skutečný výnos ekologických daní za rok 2008 byl nižší. U daně z pevných paliv jen 0,43 mld. Kč, u daně ze zemního plynu 1,00 mld. Kč a daň z elektřiny 1,02 mld. Kč. Celkový výnos byl tedy **2,45 mld. Kč**. (Svátková, 2009)

1.3.2 Druhá etapa EDR

Druhá etapa probíhala od roku 2010 do roku 2013. Jejím cílem bylo převedení některých ekologických poplatků na ekologické daně a **zvýšit zdanění v oblasti dopravy** (jakožto jednoho z největších znečišťovatelů životního prostředí). Současně mělo dojít k vyhodnocení první etapy a případnému upravení sazeb daní (v závislosti na dopadech na ekonomiku a její konkurenceschopnosti). Toto pak mělo vytvořit **národní emisní stropy pro znečišťující látky**. Důraz měl být i nadále kladen na výnosovou neutralitu (jako na základní princip EDR). Aby toho bylo dosaženo, měla být zavedena opatření pro nízkopříjmové domácnosti tak, aby došlo ke kompenzaci dopadů EDR. (Svátková, 2009, Kubátová, 2010)

V ČR nedošlo k transformaci některých ekologických poplatků na ekologické daně. Zvažovalo se vytvoření emisní daně z CO₂, ale Evropská komise začala připravovat revizi směrnice 2003/96/ES, a tak bylo zavedení emisní daně pozastaveno s tím, že se počká na výsledek **revize směrnice 2003/96/ES**. Cílem by totiž mělo být zohlednění CO₂ přímo v palivu (dosud se zahrnoval pouze energetický obsah). V ČR tedy došlo v rámci druhé etapy především k přepracování zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (kde jsou stanoveny národní emisní stropy pro znečišťující látky). (Ekologická daňová reforma, nedatováno)

Na žádost EU byla zavedena tzv. **ekologická daň** (platná od 01.01.2009), ta přináší povinnost uhradit daň při první registraci čtyřkolového motorového vozidla do 3,5 tuny. Tato daň se platí, jak při dovezení vozidla ze zahraničí, tak při první změně majitele v ČR. Ačkoliv je nazývána daní, má charakter poplatku (tzn. je účelná a ekvivalentní). (Ekologická daň, 2004)

Tabulka 3: Výše ekologické daně pro rok 2016

Výše poplatku	Emise vozidla
10.000,- Kč	Nesplnění emisních norem.
5.000,- Kč	EURO 1
3.000,- Kč	EURO 2
0,- Kč	EURO 3

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015 dle Ekologická daň, 2004

1.3.3 Třetí etapa EDR

Předpokládané období realizace třetí etapy EDR je v letech 2014 až 2017. Třetí etapa by měla zahrnovat úpravy, které by měly reagovat na výsledky první a druhé etapy. Důraz měl být opět kladen na výnosovou neutralitu. Nelze vyloučit ani zdaňování dalších zdrojů. (Svátková. 2009, Kubátová, 2010)

Pozměňovací návrh směrnice 2003/96/ES byl chválen 29.02.2012 a vstupuje v platnost od roku 2013. V ČR vešly tyto změny v účinnost 01.01.2014. Došlo k zavedení tzv. **emisní složky** (zdaňován není jen energetický obsah, ale i obsah CO₂ v palivu). (Důvodová zpráva, 2013)

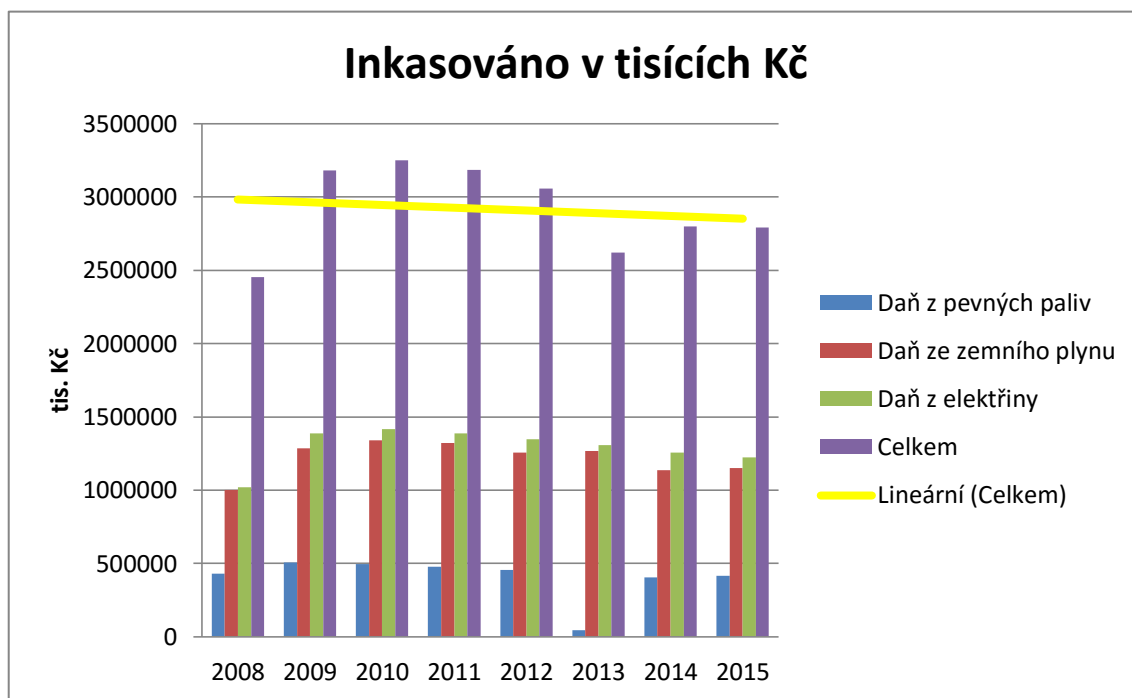
Výsledek třetí etapy bude moci být evaluován až po roce 2017, kdy bude možné vyhodnotit dopady zavedených změn.

1.3.4 Vyhodnocení EDR

Obrázek č. 1 zobrazuje, jak se vyvíjela suma přijatá do státního rozpočtu od vstoupení ekologických daní v platnost.

Obrázek 1: Vývoj inkasované sumy na ekologických daních v letech 2008-2015

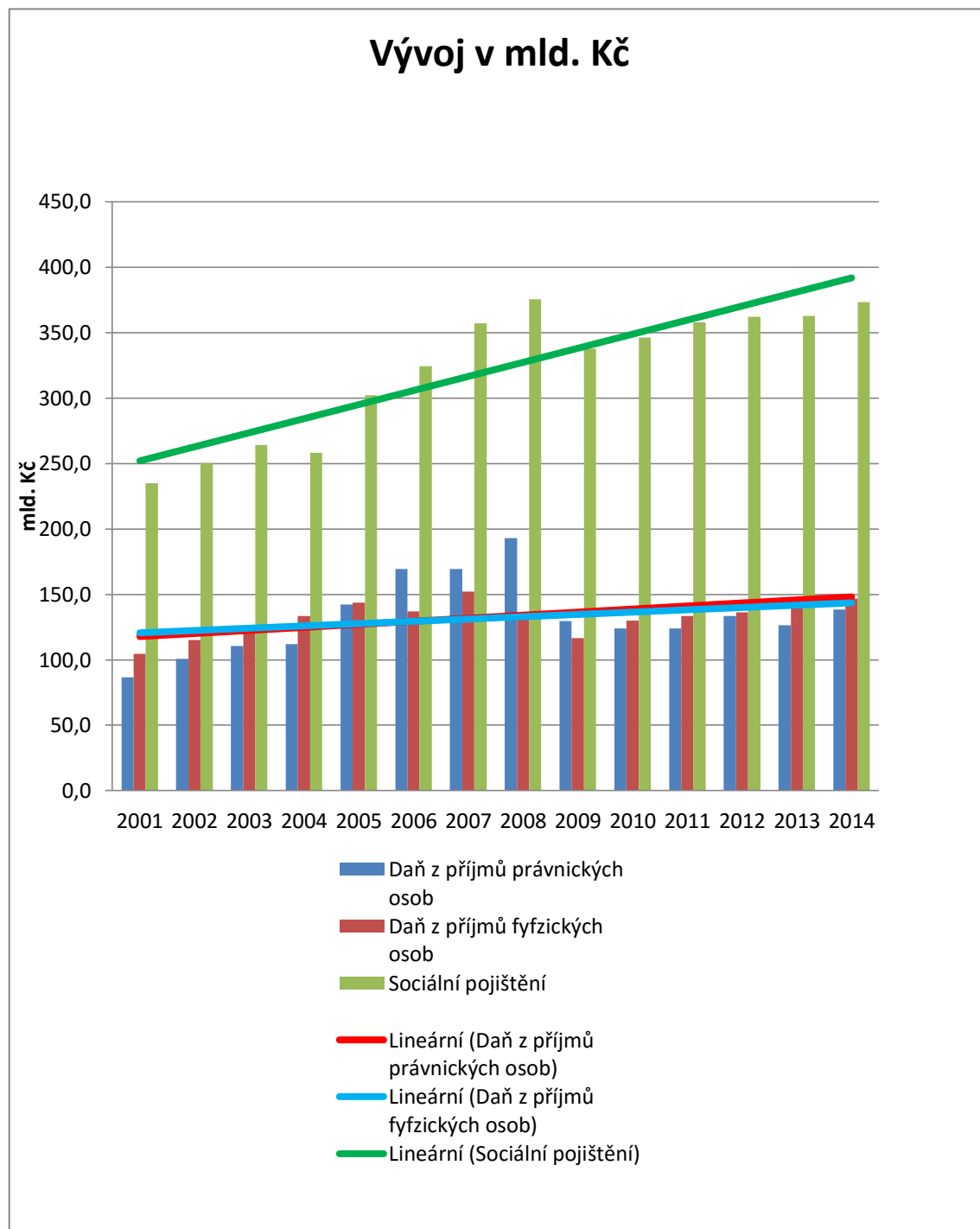

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Celní správa, 2013-2016

Největším příjmem do státního rozpočtu je daň z elektřiny a těsně ji následuje daň ze zemního plynu. Daň z pevných paliv pak dosahuje maximálně polovinu hodnoty u zmíněných daní, spíše méně. Celkem inkasovaná suma z ekologických daní má klesající charakter, jak naznačuje lineární spojnice trendu.

Na obrázku č. 2 je zobrazeno inkaso daní z příjmů a vybraného pojištění na sociální zabezpečení již od roku 2001, aby byla patrná případná změna vybrané sumy v závislosti na započatém výběru ekologických daní v roce 2008.

Obrázek 2: Vývoj inkasované sumy daně z příjmů a vybraná suma na sociální zabezpečení v letech 2001-2014

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Daňová statistika, 2001-2014, Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení, 2001-2014

Na základě výnosové neutrality by mělo být inkaso příjmových daní a pojištění na sociální zabezpečení sníženo o inkasovanou sumu z ekologických daní. Jak je zřejmé

z obrázku č. 2, u daně z příjmů právnických osob i u vybrané sumy na sociální zabezpečení došlo v roce 2008 naopak ke zvýšení inkasované částky.

Vybrané sumy ze zobrazených položek mají stále rostoucí charakter, jak naznačují lineární spojnice trendu. Souhrnná suma vybraná prostřednictvím ekologických daní je téměř zanedbatelná oproti vybíraným částkám na sociálním pojištění či na daních z příjmů.

Závěrem by se dalo konstatovat, že ekologické daně mohou motivovat ekonomické subjekty k šetrnějšímu chování vůči životnímu prostředí, avšak již **nebylo dodrženo pravidlo výnosové neutrality** a přímo se zavedením ekologických daní nesouvisí žádné výrazné snížení zatížení zdanění práce. Nedošlo tedy ke splnění jednoho ze základních cílů. Ekologické daně pak mají smysl především takový, že finanční prostředky, které se prostřednictvím jich navíc vyberou, pak mohou být využity na příklad k likvidování již vzniklých škod nebo k ochraně životního prostředí.

2 Vymezení historického vývoje ekologických daní v celosvětovém kontextu

Celý vývoj daní vůbec byl započat již koncem 19. století a od té doby stále sílí vliv harmonizace na měnící se daňové systémy. Na území ČR lze zaznamenat první zavádění výnosových daní již v 90. letech 19. století. Zmiňovaný sílící vliv můžeme sledovat ve třech vlnách daňových reforem. **První daňová reforma** probíhala do roku 1965 a zaváděla systémy sociálního pojištění a oddělovala individuální důchodové daně. Skončila v roce 1965. V **druhé vlně daňových reforem** je již harmonizace zcela patrná, protože došlo k dohodě o zavedení daně z přidané hodnoty (DPH) a to podpisem Římské dohody v roce 1957. Jednalo se o podpisy zástupců zemí Belgie, Francie, Itálie, Lucemburska, Německa a Nizozemska. Tyto země pak následovali další jak vyspělé, tak i rozvojové země. V zemích, které zavedly DPH, byl zaznamenán velký vliv na jejich vzájemný obchod. **Třetí vlna daňových reforem** již byla celosvětová. Zasáhla Ameriku, Austrálii, Evropu i rozvojové země. Časově ji lze ohraničit do období od roku 1979 do 90. let 20. století. Podstatou této vlny bylo snižování sazeb tehdejších daní z příjmů. (Láchová, 2007)

2.1 Vývoj přístupu k environmentální politice v EU

První skutečně definovanou ekologickou politiku vytvořila Evropská rada v roce 1972 a formulovala ji do prvního akčního plánu. K výraznému posunu v ochraně životního prostředí došlo až 02.02.1992, kdy byla podepsána **Maastrichtská smlouva**, kde je ekologická politika obsažena v prvním pilíři. Dále také podpisem **Amsterodamské smlouvy** (02.10.1997), která vstoupila v platnost 01.05.1999. Daně pro ochranu životního prostředí se v daňových systémech zemí EU začaly objevovat až v 80. letech 20. století. Mezi první státy patřili severské země (např. Finsko, Švédsko, Dánsko), následovali státy jako Belgie, Německo, Rakousko a Velká Británie. (Láchová, 2007)

V následujícím textu bude vývoj řazen dle jeho časového průběhu, akční plány, vývoj mezinárodní spolupráce a tvorba dohod není oddělen do samostatných částí, jelikož autorka považovala za vhodné přímo zdůrazňovat úzké propojení mezi těmito, někdy oddělovanými, částmi.

2.1.1 Evropské společenství pro atomovou energii

Toto společenství vzniklo na základě podpisu Římských smluv (**podepsány 25.03.1957**). Základajícími zeměmi byla Francie, Spolková republika Německo, Itálie, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko. Toto společenství reflektovalo potřebu hledání alternativních zdrojů energie. Důvodem byla hrozba vyčerpání neobnovitelných zdrojů. (Smlouva a euratomu: konsolidované znění, 1957)

2.1.2 První environmentální akční plán

Jako akční plán je označován střednědobý strategický dokument, zahrnují aktuální politiku k ochraně životního prostředí. První plán byl vydán pro období **od roku 1973 do roku 1976**. Jeho obsah zahrnoval výsledky jednání za Stockholmské konference. Řešil problémy jako:

- vysoká produkce nebezpečných odpadů (emise, odpadní vody, ...), které ohrožují lidské zdraví,
- narušení důležitých planetárních systémů (hydrologický cyklus, ozónová vrstva, klimatický systém atmosféry a oceánu),
- nadměrné čerpání obnovitelných (organismy, půda, voda) i neobnovitelných zdrojů (nerostné suroviny),
- snižování počtu živočišných druhů. (Baylis, 2005)

2.1.3 Druhý environmentální akční plán

Tento plán ve své podstatě pouze rozvíjel první environmentální akční plán (především v cílech a přístupech). Spadá do období **od roku 1977 do roku 1981**. (Směruje EU k trvale udržitelnému rozvoji?, 2005)

2.1.4 Třetí environmentální akční plán

Třetí plán (**1982-1986**) kladl, na rozdíl od předchozích plánů, důraz na uskutečnění společného trhu tak, aby nevznikaly pokřivené konkurenční vztahy. Dalším výrazným zaměřením byla orientace tohoto plánu na emise (na rozdíl od kvalitativního přístupu předchozích plánů). V třetím plánu se dále začal objevovat pojem **trvale udržitelný rozvoj**. (Směruje EU k trvale udržitelnému rozvoji?, 2005)

V ČR je trvale udržitelný rozvoj definován v zákoně o životním prostředí následovně. „*Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.*“ (Předpis č. 17/1992 Sb., Zákon o životním prostředí, § 6)

2.1.5 Jednotný evropský akt

Jednotný evropský akt byl první významnou revizí Římských smluv (jedna zakládala Evropské hospodářské společenství a druhá Evropské společenství pro atomovou energii). **Vstoupil v platnost 01.07.1987.** (Směřuje EU k trvale udržitelnému rozvoji?, 2005)

Cíle ochrany životního prostředí jsou:

- nedovolit zhoršování životního prostředí,
- chránit lidské zdraví,
- přírodní zdroje využívat uvážlivě. (Jednotný evropský akt, 1987)

Tento akční plán si základná na tom, že je třeba odstraňovat příčiny znečištění životního prostředí a za případné škody má platit znečišťovatel. (Směřuje EU k trvale udržitelnému rozvoji?, 2005)

2.1.6 Čtvrtý environmentální akční plán

Čtvrtý environmentální akční plán (1987-1992) je založen na tom třetím, ale na rozdíl od předchozích plánů již nebere ekologii jako něco navíc, ale integruje ji přímo do výroby. Reaguje na obsah Jednotného evropského aktu. (Směřuje EU k trvale udržitelnému rozvoji?, 2005)

2.1.7 Maastrichtská smlouva

Maastrichtská smlouva **vstoupila v platnost 01.11.1993.** Stanovuje, že bude chránit životní prostředí. Její politika je zaměřena na vysokou ochranu životního prostředí s přihlédnutím na konkrétní situaci v jednotlivých regionech. Důraz je kladen na zastavení znečištění u zdroje, a že za vzniklé škody má platit znečišťovatel. Zakládá nutnost zavádět **politiku ochrany životního prostředí** do ostatních politik evropského společenství. (Treaty on European Union, 1992)

Cíle ochrany životního prostředí Maastrichtská smlouva definuje takto:

- „zachování, ochrana a zlepšování životního prostředí,
- ochrana lidského zdraví,
- obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů,
- podpora opatření na mezinárodní úrovni, tak aby se dalo čelit mezinárodním ekologickým problémům.“ (Treaty on European Union, 1992, překlad: autor)

Při přípravě konkrétních politik pak má být postupováno takto:

- na základě dostupných vědeckých a technických prací,
- se zřetelem na konkrétní podmínky v jednotlivých oblastech,
- uvažovat možný prospěch či náklady, jak z nečinnosti, tak z činnosti,
- zahrnout úvahu o hospodářském a sociálním rozvoji společenství jako celku a jeho vnitřní vyváženosti jednotlivých regionů. (Treaty on European Union, 1992)

Toto ustanovení se nevěnuje pouze problematice životního prostředí, ale věnuje se celkově uspořádání EU a jejímu fungování. Například se zabývá společnou zahraniční a bezpečnostní politikou, spoluprací v oblasti spravedlnosti a mimo jiné i zavedením společné měny. (Treaty on European Union, 1992)

2.1.8 Pátý environmentální akční program

Pátý environmentální akční plán (1992-1999) je revoluční svým zaměřením na dlouhodobé snižování emisí CO₂. Nestačí redukovat tyto emise na konci výrobního procesu, ale je potřeba změnit postupy výroby i přístup k dopravě, k energetickému průmyslu a zemědělství. (Směřuje EU k trvale udržitelnému rozvoji?, 2005)

Cíle tohoto programu byly stanoveny:

- základem je trvale udržitelný rozvoj,
- zavedení sektorálního přístupu (zaměření na sektory, které nejvíce znečišťují životní prostředí)

Tento akční plán byl oproti svým záměrům neúspěšný a nedošlo k zavedení daně za emise CO₂. (Směřuje EU k trvale udržitelnému rozvoji?, 2005)

2.1.9 Kyótský protokol

Kyótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu byl **přijat roku 1997**. Země se zavázaly v rámci prvního kontrolního období (2008-2012) snížit emise skleníkových plynů minimálně o 5,2 % (oproti roku 1990). Ve druhém kontrolním období (2013-2020) pak k minimálnímu snížení o 18 % (oproti roku 1990). Země EU se v tomto období zavázaly ke snížení o 20 % (oproti roku 1990). Spojené státy americké (USA) tento protokol nepřijaly a k závazku snížení emisí se nepřipojily (měly celkové vypouštěné emise snížit o 7 %). Stejně tak dohodu neratifikovala Čína, která spolu s USA patří mezi jedny z nejvýznamnějších znečišťovatelů životního prostředí. (Ekologická daňová reforma, nedatováno)

2.1.10 Amsterodamská smlouva

Vznik Amsterodamské smlouvy souvisel se vstupem nových států do EU. Bylo potřeba upravit Maastrichtskou smlouvu. V oblasti životního prostředí Maastrichtskou smlouvu nemění v žádném zásadním bodě, pouze zdůrazňuje, že na dodržování ekologické politiky bude kladen větší důraz, a že je důležité věnovat pozornost vědeckým pracím. Byla podepsána 02.10.1997 a v platnost vstoupila **01.01.1999**. (Treaty of Amsterdam, 1999)

2.1.11 Směrnice Rady č. 2003/96/ES

Směrnice Rady č. 2003/96/ES ze dne 27. Října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny, je základním dokumentem v oblasti ekologických daní. Tato směrnice rozšiřuje zdanění na uhlí, zemní plyn a elektřinu. Také napomáhá k naplnění cílů Kyótského protokolu. (Láchová, 2007)

U této směrnice došlo k řadě úprav. Jednou z nich byl vznik směrnice 2004/74/ES, který zahrnoval i nové členské státy EU. (Svátková, 2009)

Velmi významná byla revize v roce 2012, která změnila podstatu zdaňování paliv. Nebyl již zdaňován pouze energetický obsah, ale také obsah CO₂ v palivu. (Důvodová zpráva, 2013)

2.1.12 Šestý environmentální akční plán

Šestý environmentální akční plán (2000-2010) je především založen na dlouhodobé udržení úrovně životního prostředí a na případném zlepšování jeho stavu. Tento jev lze dobře postřehnout ve stanovených cílech:

- bojovat s klimatickými změnami,
- zastavit ztráty ohrožených druhů,
- dosáhnout lepší kvality životního prostředí tak, aby nedocházelo k poškozování lidského zdraví,
- zajistit obezřetné využívání přírodních zdrojů a zabránit vzniku nadměrného množství odpadů. (Směruje EU k trvale udržitelnému rozvoji?, 2005)

2.1.13 Sedmý environmentální akční plán

Sedmý environmentální akční plán byl přijat v roce 2013 a bude platný až do roku 2020. Cíl tohoto plánu je shodný s náplní toho šestého. (Ode dneška do roku 2020: nový akční program EU pro životní prostředí, 2014)

Cíle jsou stanoveny následovně:

- hlavní cíle:
  - chránit občany EU před nepříznivými vlivy znečištěného životního prostředí,
  - efektivní využívání zdrojů,
  - zavedení nízkouhlíkového hospodářství,
- spolupráce členských států:
  - lepší provádění právních předpisů,
  - lepší předávání informací,
  - volba lepší investic šetrnějších pro životní prostředí
  - začlenění environmentální politiky do ostatních politik,
- horizontální cíle:
  - zelenější městská prostředí,
  - zlepšení globální spolupráce. (Environment Action Programme to 2020, 2015)

2.1.14 Klimatická konference v Paříži

Nejaktuálnějším setkáním (první kvartál roku 2016) s tématy pro ochranu životního prostředí je klimatická konference, která proběhla v Paříži, v prosinci roku 2015. Na této konferenci byla přijata tzv. **Pařížská dohoda**. Právně závaznou se tato dohoda stane, až k ní přistoupí (podepíše a ratifikuje) alespoň 55 zemí, které produkují nejméně 55 % celosvětových emisí skleníkových plynů. Toto je možné od 22. dubna 2016 do 21. dubna 2017. Očekává se, že pak tato dohoda vstoupí v platnost v roce 2020. Cílem této dohody je omezit globální oteplování do roku 2100. Dle dohody by v průběhu druhé poloviny 21. století mělo dojít ke snížení emisí na nulu (tzn. rovnováha, kdy příroda dokáže sama vstřebat vypouštěné emise). Na rozdíl od Kjótského protokolu nestanovuje žádný konkrétní časový plán a ani přesně nedefinuje cíle a případné limity pro jednotlivé země. Jediným konkrétním číslem je udržení globálního oteplování pod hranicí 2°C a pokusit se snížit toto až na 1,5°C (Klimatická konference v Paříži 2015, 2015)

Autorka se záměrně věnovala především EU, jelikož ČR patří mezi členské státy a zmiňované dohody se ČR přímo dotýkají a musí je splňovat. Analytická část se pak bude věnovat právě problematice v ČR. V následujícím textu jsou pak nastíněny ekologické daně či jejich obdoby největších znečišťovatelů, vyjma Číny, kde je prakticky nemožné získat relevantní data.

2.2 Vývoj environmentálních politiky v Americe

V daňovém systému USA najdeme z hlediska ekologických daní pouze daně z přírodních zdrojů, protože pojetí spotřebních daní v USA je poněkud jiné, než v ČR nebo EU. Spotřební daně v USA se platí z tzv. luxusních statků. První zmínky o možnosti řešit negativní externalitu, dopadající na životní prostředí pomocí ekologických daní, najdeme ve zprávě Pigoa. Na jeho práci navázal v roce 1960 R. Coase. (Láchová, 2007)

USA schválily první zákon o ochraně ovzduší již v roce 1955. V USA byl zaveden systém obchodování s emisemi již v 70. a 80. letech 20. století. V roce 1969 schválily USA the National Environmental Policy Act (NEPA), což byl zákon, který stanovoval první agenturu pro ochranu životního prostředí. V roce 1970 proběhla v USA mírová manifestace, které se zúčastnilo přibližně 20 mil. američanů a stala se tak významným

milníkem v ekologickém přístupu na území USA. V roce 1972 došlo k zákazu DDT (insekticid). Na konci 20. století neustále rostly emise skleníkových plynů (i přes Kyótský protokol a další úmluvy). V roce 1977 bylo v USA zakázáno používání aerosolu (vyjma výjimečných případů). (Environmentální ekonomie a environmentální politika: environmentální vzdělávání, nedatováno)

2.3 Vývoj environmentální politiky v Rusku

V centrální plánované ekonomice, jakou bylo Rusko do roku 1991, daňový systém prakticky neexistoval. Když vznikla Ruská federace, došlo k přechodu na tržní hospodářství. S tímto krokem přišel Daňový zákon, který byl schválen 27.12.1991. V roce 1991 vznikla daň z pozemku, DPH, spotřební daně a daň z příjmů fyzických osob a další. (Láchová, 2007)

Poplatky za využívání přírodních zdrojů byly upraveny roku 2002 (v Daňovém kodexu Ruské federace).

Ruský daňový systém je rozdělen do tří částí, které jsou rozčleněny dle působnosti.

- 1) federální daně a poplatky zahrnují daň z přidané hodnoty, **spotřební daň**, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, **daň z těžby**, **vodní daň**, **poplatky za lov zvířat a využívání vodních biologických zdrojů** a státní poplatky,
  - 2) regionální daně jsou daň z majetku právnických osob, daň z hazardních her a **daň z motorových vozidel**,
  - 3) místní daně obsahují daň z pozemků a daň z majetku fyzických osob.
- (Kazaková, 2013)

Následující vybrané daně lze zařadit mezi daně chránící životní prostředí nebo s jistým vztahem k ochraně životního prostředí.

Spotřební daň

Předmětem daně jsou alkoholické nápoje, tabákové výrobky, auta a motocykly nad 150 hp (hp = horse power), pohonné hmoty a maziva. (Kazaková, 2013)

Daň z těžby

Poplatníkem daně z těžby je PO nebo podnikající fyzická osoba (FO), které jsou uznány za uživatele podloží. Předmětem daně jsou nerostné suroviny Ruské Federace. (Kazaková, 2013)

Vodní daň

Předmětem daně je odběr vody z vodních zdrojů, využívání vodních ploch, zařízení pro přívod vody pro hydroenergetiku, využívání vodních ploch pro plavení dřeva. (Kazaková, 2013)

Poplatky za lov zvířat a využívání vodních biologických zdrojů

Předmětem daně jsou zvířata a vodní zdroje, v případě, že potřebují zvláštní povolení. (Kazaková, 2013)

Daň z motorových vozidel

Předmětem daně jsou auta, motocykly, skútry, autobusy a další samohybné stroje pneumatické a roboti, letadla, vrtulníky, lodě. (Kazaková, 2013)

2.4 Vývoj environmentální politiky v rozvojových zemích

V daňových systémech rozvojových zemí nelze najít pojmem „ekologická daň“. I když daňové systémy rozvojových zemí znají termín nepřímá daň, lze u nich rozlišit pouze nepřímé daně, které zdaňují spotřebu. Tyto daně jim slouží jako příjem rozpočtů, nikoli jako prostředek ochrany lidského zdraví, či ochrany životního prostředí. Zdanění se v rozvojových zemích zaměřují na spotřebu, protože při neexistenci efektivního způsobu vedení příjmů je jednodušší zdaňovat až spotřebu, nikoliv příjmy. (Láchová, 2007)

3 Charakteristika environmentální politiky ČR a její dopady na subjekty národní ekonomiky

V textu této kapitoly budou nejprve vysvětleny konkrétní nástroje environmentální politiky ČR, jelikož v předchozím textu takto konkrétně definovány nebyly, a následně dojde ke zhodnocení dopadu těchto nástrojů na subjekty národní ekonomiky.

Současná environmentální politika ČR prakticky odráží náplň sedmého akčního plánu a obdobně se vymezuje i v čase (2012-2020). Soustředí se na následující oblasti:

- efektivní využívání zdrojů,
- zastavení znečišťování ovzduší,
- ochrana přírody a krajiny,
- zajištění prostředí, které nebude nebezpečné pro obyvatele.

Zmiňovaný akční plán kladl důraz na mezinárodní spolupráci a v tomto bodě chce ČR plnit své závazky. (Státní politika životního prostředí ČR, 2016)

3.1 Státní politika životního prostředí ČR v letech 2004-2010

Dokument formulující státní politiku životního prostředí v letech 2004-2010 obsahuje jak výchozí podmínky v ČR a cíle, tak především politiky pro jednotlivé sektory a nástroje pro ochranu životního prostředí a především těmto se věnuje tato kapitola. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

3.1.1 Sektorové politiky

Oblast **energetiky** si stanovovala za cíl především minimalizaci odpadů, racionální spotřebu energie a to za podmínek udržitelného rozvoje. Dále zvýšení podílu obnovitelných zdrojů při výrobě elektřiny na hrubé spotřebě elektřiny (v roce 2010 8 %), cílem bylo minimálně 15 % v roce 2013. Předpoklad byl, že vliv energetiky na životní prostředí bude klesat. Dalším kvantifikovaným cílem bylo snížení energetické náročnosti nejméně o 2,6 % do roku 2005 (snížení spotřeby energie na jednotku HDP). (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

V **těžbě nerostných surovin** se na základě změn v oblasti energetiky očekává útlum těžby fosilních paliv. Nadále však měly být využívány suroviny potřebné v tradičním lehkém průmyslu (kaolin, jíl, živec, sklářský písek, vápenec) a stejně taky i stavení

suroviny (kámen, šterkopísky). Důraz měl být kladem na recyklaci stavebních hmot. Pro tuto oblast neuvádí dokument žádný kvantifikovaný cíl. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Politika pro **průmysl** počítala s jeho rozvojem, proto bylo cílem omezení jeho škodlivých vlivů. Toto mělo být prováděno především pomocí preventivních opatření zavedených přímo ve výrobě. Nebylo očekáváno výrazné snížení produkovaných emisí. V tomto odvětví také nebyl stanoven přesný cíl, spíše cíle typu snížit emise a dodržet limity, zvýšit podporu a podobně. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

V oblasti **obchodu** mělo dojít ke zvýhodnění ekologičtějších produktů především prostřednictvím spotřebních daní a také prostřednictvím působení zavedené ekologické reformy. Za cíl byla kladena větší informovanost spotřebitelů tak, aby mohli volit mezi produkty nejen na základě ceny, ale i dalších informací (na příklad, který produkt má nižší negativní dopady na životní prostředí a případně i na zdraví člověka). Opět jsou zde stanovené cíle typu zvýšit kontrolu, informovanost, zajistit udržitelný rozvoj, podporovat ekologické postupy a tak dále. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Doprava je jediným sektorem, ve kterém dochází ke **zvyšování znečištění**, stejně tak i rostou přepravní výkony silniční nákladní dopravy (na úkor šetrnějších způsobů). Cílem bylo přesunout část silniční nákladní dopravy na ekologicky přijatelnější způsob dopravy, jako je doprava železniční. V osobní dopravě bylo cílem především ve městech zajistit pravidelnou dopravu především prostřednictvím veřejné hromadné dopravy. Dále mělo dojít k podpoře koridorů pro migrující zvířata, nadále nenarušovat ráz krajiny, podporovat cyklistickou dopravu, snižovat hluk z dopravy ve vybraných oblastech, podporovat alternativní paliva tak, aby v roce 2020 byl jejich podíl minimálně 20 % (toto zejména v městské hromadné dopravě). (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Zemědělství a lesní hospodářství bylo v uplynulých letech významným znečišťovatelem, jelikož bylo využíváno velké množství hnojiv a pesticidů, které měly ve velké míře negativní dopady na životní prostředí. Výsledkem využívání těžké zemědělské techniky bylo také nadměrné zcelování pozemků. Důsledkem tohoto byla

ztráta biodiverzity jak hospodářských zvířat, tak volně žijících původních živočichů. Cílem v tomto sektoru bylo tedy zamezit dalším ztrátám živočišných druhů, snížení využití hnojiv a pesticidů, zamezit znečištění vod a udržovat lesní ekosystémy, podporovat ekologické zemědělství (zvyšovat podíl půdy, na kterém je prováděno ekologické zemědělství, v roce 2005 nejméně na 6 % a do roku 2010 minimálně na 10 %), podpora zemědělské biomasy jako obnovitelného zdroje a dosáhnout rovnováhu lesních ekosystémů a stavů zvěře. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Vodní hospodářství je prakticky nejdůležitější oblastí, jelikož je voda nejzákladnější podmínkou života. Vodní zdroje jsou velmi náchylné k znečištění a narušení citlivých ekosystémů v nich nastavených. Cílem bylo zajistit do roku 2010 zásobování 91 % obyvatel kvalitní pitnou vodou (v roce 2002 to bylo 89,9 %), snížit znečišťování vod, zvýšit prevenci ochrany vod a zvýšit ochranu před povodněmi, zajistit prostředí pro rozmnožování původních druhů ryb a zabránit tak snižování biodiverzity. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Oblast **regionální rozvoje, obnovy venkova a cestovního ruchu** zahrnovala jak udržitelný rozvoj a růst kvality života obyvatel v regionech, udržení cestovního ruchu pro ekonomickou prospěšnost i obsáhnout jeho dopady na životní prostředí, tak i odpovídající podporu pro rozvoj venkova (venkov je veškerý prostor mimo města). Cílem byla především podpora projektů pro ochranu životního prostředí a zkvalitnění života obyvatel. Dále pak ochrana krajinného rázu, chráněných druhů živočichů a rostlin, monitorovat cestovní ruch a jeho dopady na životní prostředí a tak dále. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Při většinové absenci kvantifikovaných cílů sektorových politik je při následném vyhodnocení jednodušší dělat kladné závěry, dle autorčina názoru by měly být cíle jasné a výstižně stanovené, tak aby bylo zřejmé, zda došlo k odpovídajícímu zlepšení či nikoliv.

U vyhodnocení téměř všech cílů je v dokumentu dostupném na internetovém portálu ministerstva životního prostředí uvedeno buď plněno postupně, plněno částečně, plněno průběžně, či plněno až na výjimky. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 2004-2010, 2011)

3.1.2 Nástroje realizace

Zvyšování povědomí veřejnosti v otázkách životního prostředí, environmentální vzdělávání, výchova a osvěta. To vše bylo pro tuto oblast základním a prioritním předpokladem. Nedostatečné vzdělání v této problematice ovlivnilo několik generací a způsobila lhostejnost vůči řešené problematice. Programy realizované v rámci této skupiny se potýkaly především s nedostatkem finančních prostředků, i když byly jejich výsledky kladné. Cílem těchto nástrojů bylo především zavést environmentální vzdělávání přímo do programu výuky a podporovat environmentální vzdělávání u producentů znečištění. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Právní nástroje byly v době vytvoření zdrojového dokumentu (rok 2004) dle autora nejednotné, někdy až v rozporu. Mělo však docházet k jejich postupnému sladění. Opatření definovaná pro tento nástroj obsahovala především úpravu norem ve vztahu k EU a novelizaci zákona o životním prostředí.

Ekonomické nástroje byly označeny za jedny z nejefektivnějších nástrojů a autor zmiňuje v té době teprve rozpracovanou EDR, kterou se zabývá kapitola 1.3 Ekologická daňová reforma a její cíle v ČR, a do níž byla vkládána velká očekávání. Do opatření patřila především příprava EDR, zvýšení výdajů ze státního rozpočtu na životní prostředí a vznik vhodné dotační politiky. Navržení a zpracování nových ekonomických nástrojů, zavedení systému pro obchodování s emisemi skleníkových plynů a těmito nástroji obecně podporovat především prevenci vzniku znečištění. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Dobrovolné nástroje jsou z hlediska environmentální politiky velmi důležité, jelikož odrážejí povědomí společnosti o životním prostředí. Tyto ztělesňují především environmentální systémy řízení EMAS nebo ISO 14001. Opatřením byla především podpora dobrovolných nástrojů a informovanost subjektů. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Informační nástroje měly přinést především centrální ohlašovnu pro sjednocení ohlašovacích procesů a dále veřejné knihovnické a informační služby pro co největší a nejsrozumitelnější informovanost všech subjektů. Opatření pak korespondovaly

s požadovanými cíli. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Nástroje strategického plánování se odrážejí od environmentálních akčních plánů a této problematice se věnuje kapitola 2.1 Vývoj přístupu k environmentální politice v EU. Řešené Státní politice životního prostředí ČR v letech 2004-2010 odpovídá kapitola 2.1.12 Šestý environmentální akční plán. Opatření v rámci těchto nástrojů měly zajistit především podporu strategického plánování a jeho provázanost s ostatními resorty. Dalším důležitým bodem byla celková podpora Místní Agendy 21, která měla celkově sloužit k podpoře udržitelného rozvoje. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Nástroje zapojování veřejnosti byly velmi důležité, jelikož zapojení obecné veřejnosti bylo považováno za jeden ze základních principů. Součástí opatření bylo zajistit občanům přístup k informacím, umožnit obcím a veřejnosti přístup k rozhodování a zvýšit zapojení občanů do péče o životní prostředí. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Výzkum a vývoj velmi významně snižoval negativní dopady na životní prostředí a tak byla nutná jeho podpora. Opatření obsahovala především podporu vědeckých institucí a vysokých škol, podporu a zajištění výzkumu efektivního využití přírodních zdrojů, méně energeticky náročných procesů a vytvoření efektivnějších nástrojů ochrany životního prostředí, aktivní přijetí šestého environmentálního akčního plánu a jeho rámcového programu pro vědu a výzkum. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Mezinárodní spolupráce byla velmi důležitá, jelikož problematika životního prostředí se stala globálním problémem. Vyžadovala tedy společný mezinárodní přístup, důraz byl kladen na udržitelný rozvoj. Opatření pak byla rozčleněna na spolupráci v rámci EU, mezinárodní smlouvy, spolupráce s mezinárodními organizacemi, bilaterální a přeshraniční spolupráce a zahraniční rozvojová spolupráce. Důraz byl kladen často na ochranu vod a ovzduší, kde k přenosu dochází relativně snadno. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

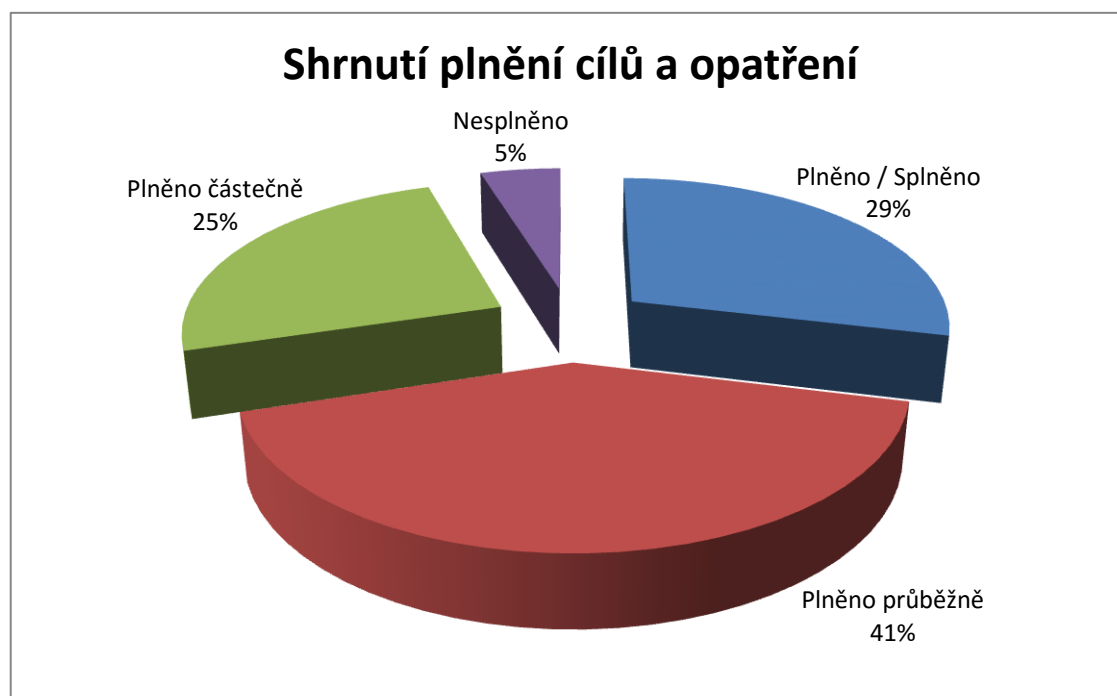
Institucionální nástroje byly důležité jednak z důvodu samotné realizace Státní politiky životního prostředí, ale i z potřeby následné kontroly a vyhodnocení vlastního

plnění. Instituce v tomto velmi významná byla Česká inspekce životního prostředí. Nepostradatelným nástrojem byl Státní fond životního prostředí ČR (podporuje investice přímou i nepřímou finanční podporou). Mezi opatření patřilo především zajištění spolupráce s EU, zlepšit sbíraná data a dostupnost informací, zajistit obchodování s emisemi a podpořit programy na zlepšování životního prostředí. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

Vyhodnocení nástrojů realizace obsahuje dle zmíněného dokumentu u vyhodnocení cílů obdobný trend a téměř naprostá většina opatření byla splněna, plněna průběžně či částečně. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 2004-2010, 2011)

Na obrázku 3 je vidět závěrečné shrnutí cílů a opatření Státní politiky životního prostředí v letech 2004-2010.

Obrázek 3: Shrnutí plnění cílů a opatření Státní politiky životního prostředí v letech 2004-2010

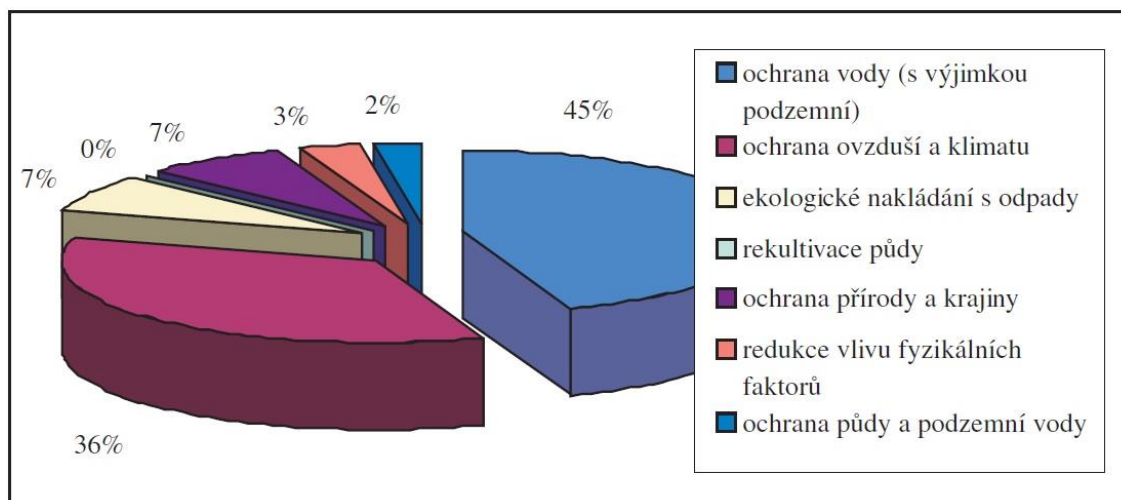

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky za období: 2004-2010, 2011

Obrázek 3 jasně ukazuje, že při nejasném definování cílů a opatření je pak snadné vyhodnotit alespoň jejich částečné splnění a brát tento fakt jako pozitivní. Celkem bylo definováno 501 cílů a opatření, tedy bylo nesplněno pouhých 24.

Obrázek 4 zobrazuje, jakým způsobem byly rozděleny investice na ochranu životního prostředí podle jednotlivých složek v roce 2001.

Obrázek 4: Podíl investice na ochranu životního prostředí v roce 2001

Zdroj: Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004

Jak je patrné z obrázku 4, největší podíl investic je na ochranu vody a ochranu ovzduší a klimatu. Společně tvoří 81 % z 19,9 miliard Kč (což bylo 0,9 % HDP). Tento obrázek vystihuje přibližné určení priorit pro Státní politiku životního prostředí pro roky 2004-2010. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010, 2004)

3.2 Státní politika životního prostředí ČR v letech 2012-2020

Aktuální státní politika má odlišnou strukturu než ta předchozí a lze ji rozčlenit na oblasti ochrany a na nástroje realizace politiky životního prostředí. Oblasti ochrany kopírují cíle sedmého environmentálního akčního plánu, který je blíže probrán v kapitole 2.1.13 Sedmý environmentální akční plán. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

3.2.1 Oblasti ochrany

Každá definovaná oblast vymezuje podoblasti a pro ty stanovuje jednotlivé cíle a k cílům pak přiřazuje konkrétní opatření, jak stanovených cílů dosáhnout. U každého opatření určuje gesci, případně spolugesci a termín splnění. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Do oblasti **ochrany a udržitelného využívání zdrojů** patří:

- zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu,
- předcházení vzniku odpadů, zajištění maximálního využití a omezování jejich negativního vlivu na životní prostředí; podpora využívání odpadů jako náhrady přírodních zdrojů,
- ochrana a udržitelné využívání půdy a horninového prostředí. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

V této oblasti se jedná zejména o cíle typu zlepšení stávajícího stavu znečištění a realizace opatření proti vzniku nových znečištění. Toto se týká jak vodních toků, tak stavby a údržby čistíren odpadních vod. Dalšími významnými oblastmi jsou snižování celkového množství dále nevyužitelného odpadu, zabraňování erozi půdy a podpora jejího ekologického využívání. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Další oblastí je **ochrana klimatu a zlepšování kvality ovzduší**, kam zařazujeme:

- snižování emisí skleníkových plynů a omezování negativních dopadů klimatické změny,
- snížení úrovně znečištění ovzduší,
- efektivní a k přírodě šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Zde se jedná především o opatření související s cílem snižování emisí skleníkových plynů a především celkovému zamezení nárůstu produkce škodlivých emisních látek. Dále pak zvyšování podílu jak energie vyrobené z obnovitelných zdrojů, tak jejich využití v dopravě. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Třetí řešenou problematikou je **ochrana přírody a krajiny**, kam spadá:

- ochrana a posílení ekologických funkcí krajiny,
- zachování přírodních a krajinných hodnot,
- zlepšení kvality prostředí v sídlech. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Zde je kladen důraz na celkový a stabilní ráz krajiny a případně na obnovení některých narušených mechanismů a s tím spojená ochrana živočišných a rostlinných druhů (tzn. zamezit snižování biodiverzity). V rámci zlepšení kvality prostředí v sídlech jsou uváděné cíle především zaměřené na obnovu zeleně v sídlech, případně zvyšování jejího podílu. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Poslední definovanou oblastí je **bezpečné prostředí**, které vymezuje body:

- přecházení rizik,
- ochrana prostředí před negativními dopady krizových situací způsobenými antropogenními nebo přírodními hrozbami. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

V této oblasti se jedná především o předcházení rizikům, jako jsou povodně, sucha, závaly, eroze, silný vítr a podobně. To obsahuje jak vymezení rizikových oblastí, tak i stanovování odpovídajících opatření zamezujících vzniku výrazných škod. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

V aktuální Státní politice životního prostředí jsou již cíle stanoveny přesněji a jejich vyhodnocení bude mít vyšší vypovídací hodnotu.

3.2.2 Nástroje ochrany

Nástroje ochrany životního prostředí dělíme na:

- nástroje pozitivní stimulace (různé formy podpory),
- nástroje negativní stimulace (poplatky, sankce, daně). (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Normativní (administrativně-právní) nástroje obsahují především omezení, zákazy a povinnosti ukládané na subjekty buď přímo zákonem, nebo nařízením orgánu ochrany životního prostředí. Opatření definovaná pro tyto nástroje se vesměs týkají úprav a novel zákona, kterými má být dosažena lepší vymahatelnost či lepší přehlednost. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Pro **ekonomické a tržní nástroje** je typické, že zde existují jak nástroje negativní stimulace, tak nástroje pozitivní stimulace. Pozitivní stimulace jsou financovány jak z místních zdrojů (Státní fond životního prostředí ČR), tak i z fondů EU (strukturální

fondy, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Fond soudržnosti, ...). V rámci těchto nástrojů jsou stanovována opatření především pro optimalizaci dotačních programů tak, aby skutečně docházelo k ochraně životního prostředí a co nejefektivnějšímu využívání a správě emisních povolenek. Zároveň obsahují opatření pro získávání dalších finančních prostředků pro účely ochrany životního prostředí. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Informační nástroje jsou velmi důležité pro sběr a vyhodnocení informací týkajících se životního prostředí a následnému předání těchto široké veřejnosti. Zde je aktivita směřována především ke zkvalitňování jednotného informačního systému. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Monitoring a příprava hodnotících zpráv je jedna z povinností vystávajících z členství ČR v EU. Opatření související s touto oblastí pak vystávají z potřeby plnit tyto povinnosti co nejefektivněji. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

U **dobrovolných nástrojů** nedošlo k žádné zásadní změně, stále se jedná o označování ekologicky šetrných výrobků a zavádění systémů environmentálního řízení (EMAS, ISO 14001). Opatření jsou směřována stále především k podpoře těchto nástrojů. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Programové nástroje (nástroje strategického plánování) obsahují hlavně celkovou koordinaci jednotlivých cílů a jejich vhodnou provázanost nutnou při realizaci Státní politiky životního prostředí. Výsledkem těchto nástrojů je samotná Státní politika životního prostředí. Opatření pak obsahují podněty ke zlepšení spolupráce a aktualizaci jednotlivých problematik. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Institucionální nástroje jsou přímo spjaté s fungováním institucí veřejné správy a mají jak zabezpečovat jejich chod, tak i kontrolu (aby nemohl vznikat prostor pro korupci). Proto jsou i opatření směřována přímo ke zlepšení chodu těchto institucí a s tím spojené vymáhání práva týkajícího se životního prostředí. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

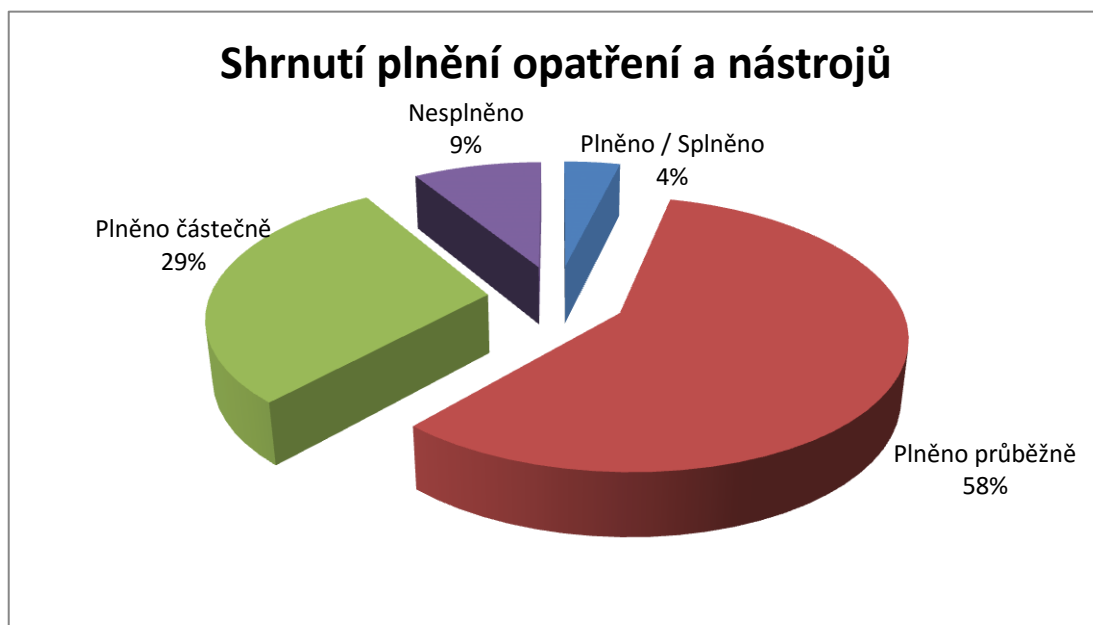
Cíle **výzkumu a vývoje** zůstávají nezměněny a jde především o snižování negativních vlivů na životní prostředí. Mimo jiné přinášejí nové technologie k lepšímu

vyhodnocování stavu životního prostředí. Opatření se tedy vztahují k podpoře a posilování výzkumu a vývoje. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta je nástroj především preventivní a má zabránit budoucím škodám na životním prostředí v důsledku neinformovanosti občanů. Opatření mají za cíl zvýšit informovanost jak zaměstnanců státní správy, tak občanů a toho docílit prostřednictvím všech stupňů všeobecného vzdělávání. (Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020, 2012)

Obrázek 5 obsahu shrnutí plnění opatření a nástrojů Státní politiky životního prostředí pro roky 2012-2020. Toto průběžné vyhodnocení proběhlo v prosinci roku 2015, a tudíž některá nesplněná opatření mohou být ještě realizována.

Obrázek 5: Shrnutí plnění opatření a nástrojů Státní politiky životního prostředí v letech 2012-2020

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky za období: 2012-2020, 2015

Na obrázku 5 je patrné, že po třech letech jsou splněna pouhá 4 % ze stanovených opatření a nástrojů, což je z celkového počtu 261 pouhých 10. Dosavadní průběh napovídá spíše kladnému závěrečnému vyhodnocení. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky za období: 2012-2020, 2015)

Jak již bylo uvedeno, zmíněné politiky vycházejí ze šestého a sedmého environmentálního akčního plánu a jak bylo napsáno v kapitole 2.1.13 Sedmý environmentální akční plán, jejich **cíle jsou totožné**. Toto je velmi dobře patrné ve skutečném obsahu státních politik životního prostředí, i když někdy jsou zmíněné cíle skryty pod jinými názvy.

3.3 Dopady na subjekty národní ekonomiky

Tato kapitola popíše různé dopady environmentální politiky ČR na subjekty národní ekonomiky. Tyto dopady budou řešeny v rámci aktuálních nástrojů Státní politiky životního prostředí.

Normativní (administrativně-právní) nástroje představují především vysokou administrativní náročnost pro dotčené subjekty a zvýšené náklady na kontrolu aktuálnosti těchto nástrojů. Český systém obsahuje tyto právní normy zabývající se životním prostředím:

- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí,
- zákon č. 132/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí,
- zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa,
- zákon č. 388/1991 Sb., o ČNR o Státním fondu životního prostředí,
- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
- zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů,
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,
- zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škody způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy,
- zákon č. 161/1999 kterým se vyhláší Národní park České Švýcarsko, a mění se zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 192/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů,

- zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů,
- zákon České národní rady č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu,
- zákon Federálního shromáždění č. 44/1988 Sb., i ochraně a využití nerostného bohatství,
- zákon České národní rady č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě,
- zákon č. 62/1988Sb., o geologických pracích,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů,
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů,
- zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů,
- zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší,
- zákon č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech,
- zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů,
- zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů,
- zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty,
- zákony integrované prevenci znečišťování (25/2008 Sb., 69/2013 Sb., 76/2006 Sb., 222/2006 Sb., 437/2004 Sb., 444/2005 Sb., 521/2002 Sb., 695/2004 Sb.). (Platná legislativa, 2016).

Zákonů týkajících se životního prostředí je mnoho a většina (zejména podnikatelských subjektů) není přímo ovlivňována všemi či větší skupinou z těchto zákonů. Tyto zákony krom zákazů a povinností samozřejmě stanovují poplatky a sankce, které ale svým

charakterem patří mezi ekonomické a tržní nástroje a proto budou nastíněny a v následujícím textu.

Z **ekonomických a tržních nástrojů** patří mezi negativní stimulace daně a poplatky. Poplatky související s ochranou životního prostředí jsou poplatek za odebrané množství podzemní vody, poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatek za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních, platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí, poplatky za uložení odpadů, místní poplatek za provoz shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, úhrada za shromažďování, sběr, přepravu, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za komunální odpad, poplatek na podporu sběru, zpracování, využití a odstranění vybraných autovraků, registrační a evidenční poplatky dle zákona o obalech, odvod na jaderný účet, poplatek za znečišťování ovzduší, poplatky za výrobu a dovoz regulovaných látek a výrobků, které je obsahují, poplatek za oprávnění provádět ložiskový průzkum, úhrada z dobývacího prostoru, úhrada za kácení dřevin pro výstavbu, odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu – za trvalé a dočasné odnětí, poplatek za odnětí dle lesního zákona – trvalé a dočasně odnětí, poplatek za užívání dálnic, mýtné. (Přehled poplatků a daní v ČR souvisejících s ochranou životního prostředí, 2013)

Tabulka 4 zobrazuje celkovou sumu vybranou na ekologických daních a poplatcích sloužících k ochraně životního prostředí. Sumy jsou uvedeny v tisících Kč.

Tabulka 4: Vybrané sumy na ekologických daních a poplatcích v letech 2012-2014

Vybrané sumy na ekologických daních a poplatcích v letech 2012-2014 (v tis. Kč)			
Rok	2012	2013	2014
Vybráno na ekologických daních	3.059	2.622	2.798
Vybrána na poplatcích určených k ochraně životního prostředí	835,5	673,9	1.039
Cekem	3.894	3.296	3.837

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Zpráva o životním prostředí, 2012, Zpráva o životním prostředí, 2013, Zpráva o životním prostředí, 2014

Celková suma zobrazuje, kolik finančních prostředků odeče z podniků a domácností prostřednictvím ekologických daní (nejsou určeny přímo pro financování politiky životního prostředí) a poplatků, jejichž výběr stanovuje některý ze zmíněných zákonů

týkajících se ochrany životního prostředí (tyto prostředky jsou přímo a jasně na realizaci politiky životního prostředí).

Podniky, kterým se prostřednictvím ekologických daní a poplatků podporujících ochranu životního prostředí zvyšuje cena vstupů, jsou často nuceny k zefektivňování výrobních postupů. (Ekins, 2011)

Do pozitivních stimulací patří dotace a jiná zvýhodnění, kterých mohou jak domácnosti, tak podniky využít. Pro stát jsou tyto výdaje. Tabulka 5 zobrazuje celkové výdaje na ochranu životního prostředí a z toho investiční výdaje. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 20012-2020, 2015)

Tabulka 5: Výdaje ministerstva životního prostředí v letech 2012-2014

Výdaje ministerstva životního prostředí v letech 2012-2014 (v mld. Kč)			
Rok	2012	2013	2014
Celkové výdaje na ochranu životního prostředí	82,1	83,6	91,5
Z toho investiční výdaje	25,6	27,1	31,4

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Zpráva o životním prostředí, 2012, Zpráva o životním prostředí, 2013, Zpráva o životním prostředí, 2014

Tabulka 5 indikuje růst výdajů na životní prostředí a potenciální růst možností subjektů získat z vhodných dotačních programů, kterých je velké množství, dodatečné finanční prostředky a využití je ke zkvalitnění životního prostředí, či zabránění způsobování dalších škod. (Zpráva o životním prostředí, 2012, Zpráva o životním prostředí, 2013, Zpráva o životním prostředí, 2014)

Informační nástroje jsou podmíněné zdrojem dat a tuto podmínku pocít'ují především podniky, které tyto data musí poskytovat. Podnikům to přináší další náklady, spojené jak s administrativou, tak samotným sběrem dat. Druhou stranou mince je fakt, že občané i podniky mají přístup k informacím o životním prostředí. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 20012-2020, 2015)

Monitoring a příprava hodnotících zpráv je povinnost připadající především státu a data jsou získávána prostřednictvím informačních nástrojů. Stát samozřejmě musí financovat aparát, který toto zabezpečí. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 20012-2020, 2015)

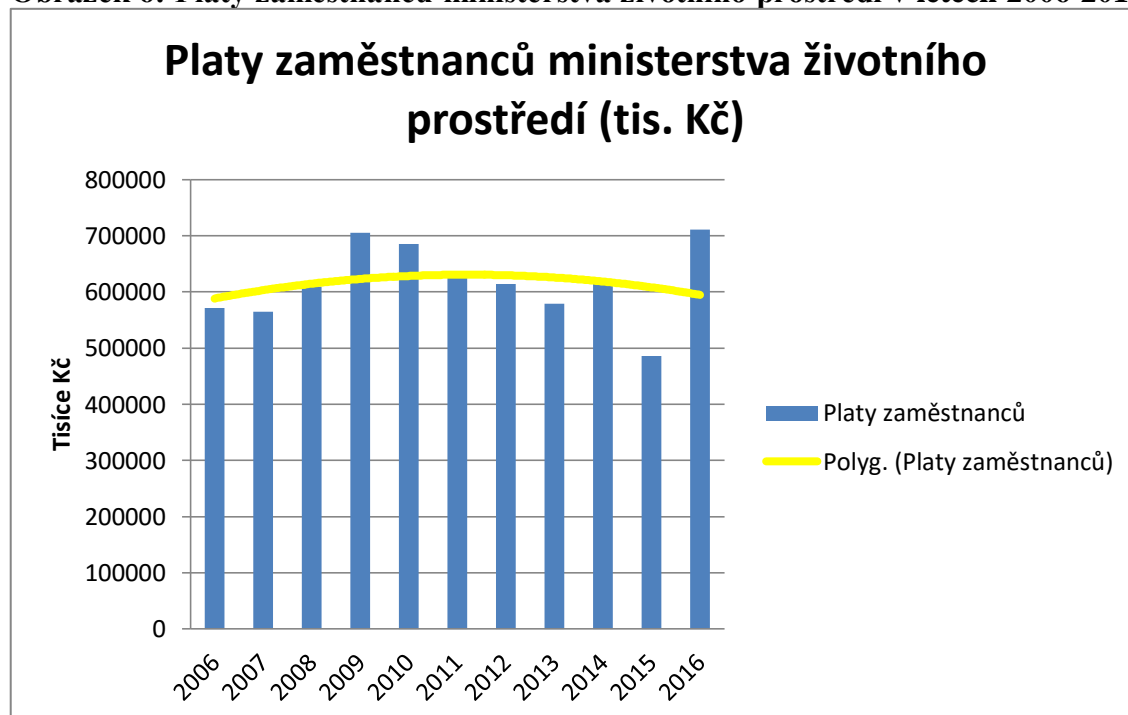
Dobrovolné nástroje mohou být a nemusí spojeny s dalšími náklady a podnik sám rozhoduje, jestli se mu vyplatí využívat těchto dobrovolných nástrojů či nikoliv. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 20012-2020, 2015)

Programové nástroje (nástroje strategického plánování) ovlivňují podniky a občany především tím, že jejich náplní je především vznik Státní politiky životního prostředí a s tím spojených cílů, opatření a nástrojů, které se subjektů přímo, či nepřímo dotýkají. Jsou spojeny s náklady na chod vlastního aparátu, který má tuto oblast na starosti. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 20012-2020, 2015)

Institucionální nástroje jsou nezbytnou součástí systému, prostřednictvím kterého mohou subjekty komunikovat se státní správou a naopak. Největší náklady zde nese stát. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 20012-2020, 2015)

Obrázek 6 obsahuje informaci o platech zaměstnanců životního prostředí (včetně příslušné státní správy).

Obrázek 6: Platy zaměstnanců ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2006-2016

Od roku 2007 výdaje na platy zaměstnanců životního prostředí rostly, za pravděpodobnou příčinu by bylo možné označit zvyšování administrativní náročnosti po zavedení ekologických daní a vzniku a přípravě dalších legislativních dokumentů spojených s ochranou životního prostředí. Po roce 2009 tyto výdaje opět klesají, pravděpodobně v důsledku úsporných opatření.

Výzkum a vývoj je velmi náročný na finanční prostředky a jeho podpora směřuje jak ze strany státu, tak ze strany soukromé sféry. Jeho výstupy mohou pozitivně ovlivňovat podnikatelskou sféru, občany i stát. Zajímavým benefitem v této oblasti je možnost odečtení si nákladů na výzkum a vývoj jako nezdánitelnou část základu daně z příjmů a snížit si tak konečnou daň. (Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 20012-2020, 2015, Zákon o daních z příjmů, 1992)

Na obrázku 7 je zobrazen vývoj výdajů na výzkum a vývoj ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016.

Obrázek 7: Výdaje na výzkum a vývoj ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2006-2016

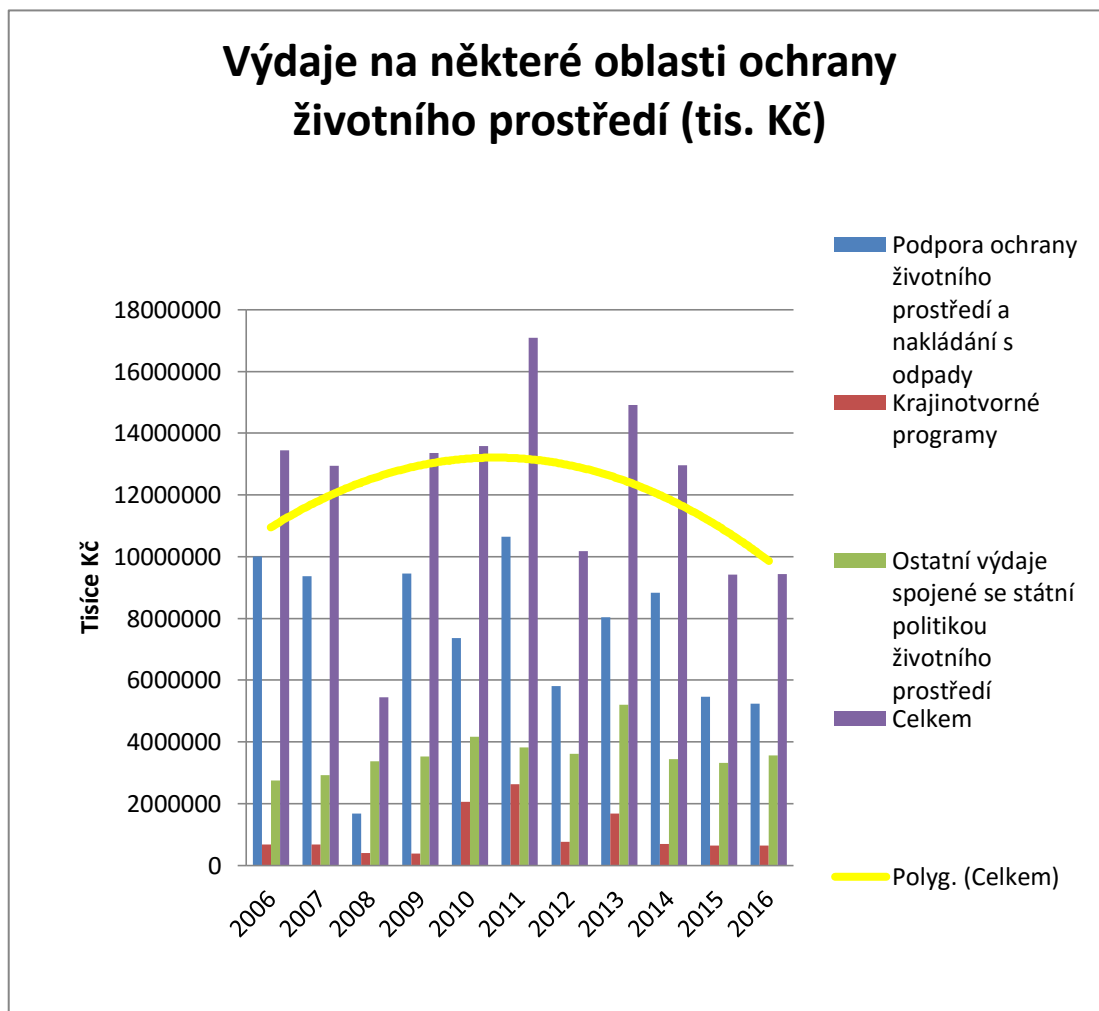
Z obrázku 7 je jasně patrná změna Státní politiky životního prostředí, kdy od roku 2012 je platná ta aktuální a přímo z rozpočtu ministerstva životního prostředí již nejdu

prostředky na výzkum a vývoj (případně jen prostřednictvím určitých dotačních programů).

Souhrnně tyto nástroje kladně působí na kvalitu životního prostředí a tím i na kvalitu lidského zdraví. Samozřejmě jsou s nimi spojené dodatečné náklady, které mohou některé podniky znevýhodňovat, ale při dostatečné informovanosti spotřebitelů mohou ekologické podniky získat i konkurenční výhodu. Dochází ke snižování spotřebované energie a vývoji environmentálních technologií. (Beneš, 2006)

Obrázek 8 obsahuje informaci o sumě vydávané na některé oblasti ochrany životního prostředí. Od roku 2010 kumuluje položka podpora ochrany životního prostředí a nakládání s odpady jak výdaje na ochranu klimatu a ovzduší, tak i výdaje na technickou ochranu životního prostředí.

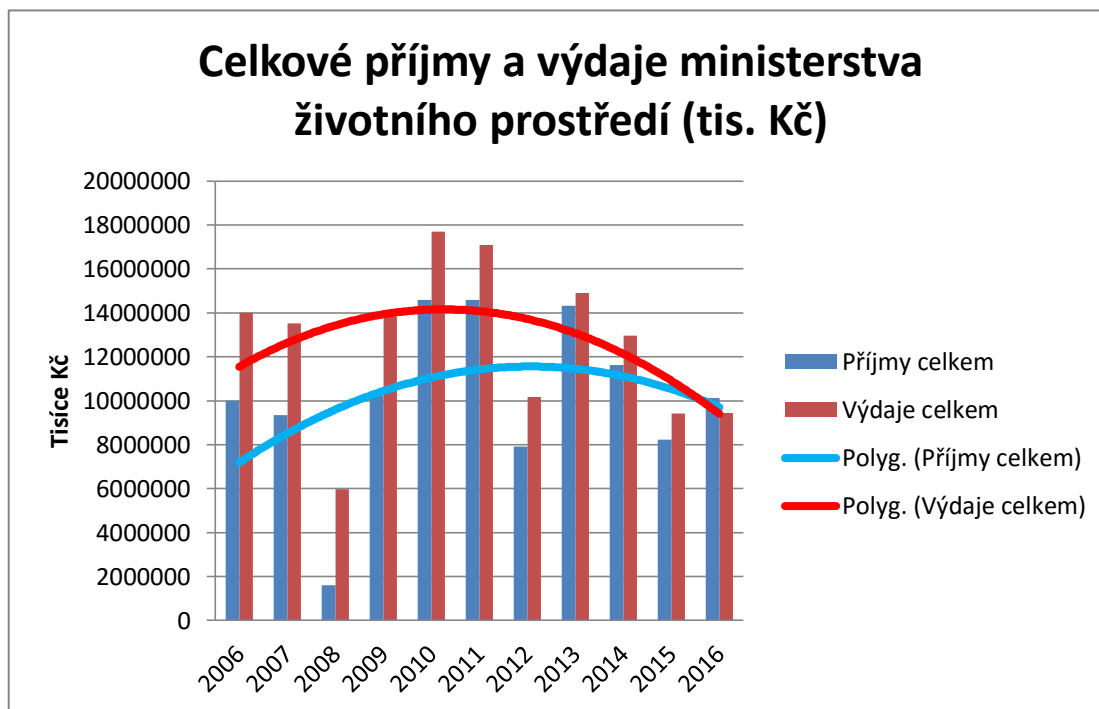
Obrázek 8: Výdaje ministerstva životního prostředí na některé oblasti ochrany životního prostředí v letech 2006-2016

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2006-2016

Vývoj trendu (jak naznačuje polynomická spojnice trendu) těchto vybraných výdajů z obrázku 8 odpovídá vývoji celkových výdajů, který je zobrazen na obrázku 9.

Obrázek 9: Celkové příjmy a výdaje ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2006-2016

Z obrázku 9 je patrné, že příjmy a výdaje mají obdobný vývoj, avšak dlouhodobě schodkové rozpočty tohoto ministerstva inklinují k vyrovnanosti, v roce 2016 dle rozpočtového zákona mají příjmy převýšit výdaje.

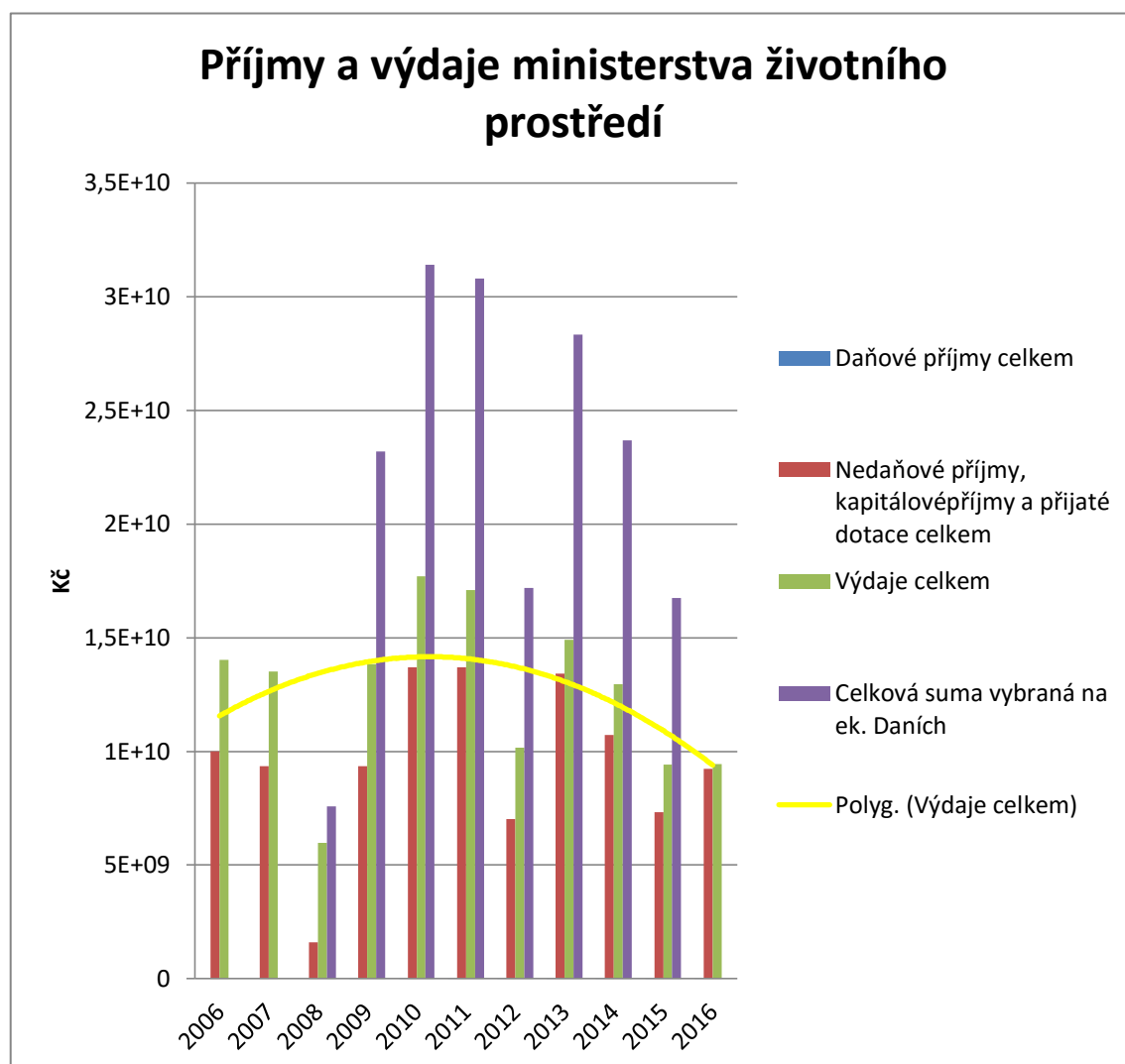
4 Indikace provázanosti ekologických daní a environmentální politiky

Tato kapitola by se měla pokusit nalézt spojení mezi vybíranými ekologickými daněmi a jejich využitím k realizaci environmentální politiky ČR.

4.1 Finanční provázanost

Nejlépe lze tento aspekt zobrazit přímo na vybraných a použitých zdrojích. Toto zobrazuje obrázek 11.

Obrázek 10: Příjmy a výdaje ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2006-2016

Statistická data z oblasti výroby, dopravy a dovozu pevných paliv, zemního plynu a ostatních plynů a elektřiny, 2006-2016

Položka daňové příjmy celkem zobrazuje, kolik finančních prostředků v rozpočtu ministerstva životního prostředí pochází z daní. Po porovnání, této položky s položkou celková suma vybraná na ekologických daních, lze konstatovat, že ekologické daně rozhodně nejsou zdrojem příjmů ministerstva životního prostředí.

Prostředky vybrané přímo prostřednictvím ekologických daní nemají žádný speciální účel, o sumě finančních prostředků pak rozhoduje vláda při sestavování rozpočtu ČR. (Předpis č. 218/2000 Sb., Zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, § 6)

Ministerstvo životního prostředí a jeho aktivity je financováno především prostřednictvím nedaňových příjmů, kapitálových příjmů a přijatých dotací, nejvýznamnější suma pochází z rozpočtu EU. (Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2006-2016)

Jak je zvykem u schodkových rozpočtů, tak i v případě rozpočtu ministerstva životního prostředí výdaje převyšují příjmy. Největší propad byl v roce 2008, kdy byly ekologické daně zavedeny. Trend v zobrazených letech vystihuje žlutá polynomická křivka. Nejprve byl rostoucí (do roku 2010), dále pak dochází ke snižování výdajů vynaložených na životní prostředí.

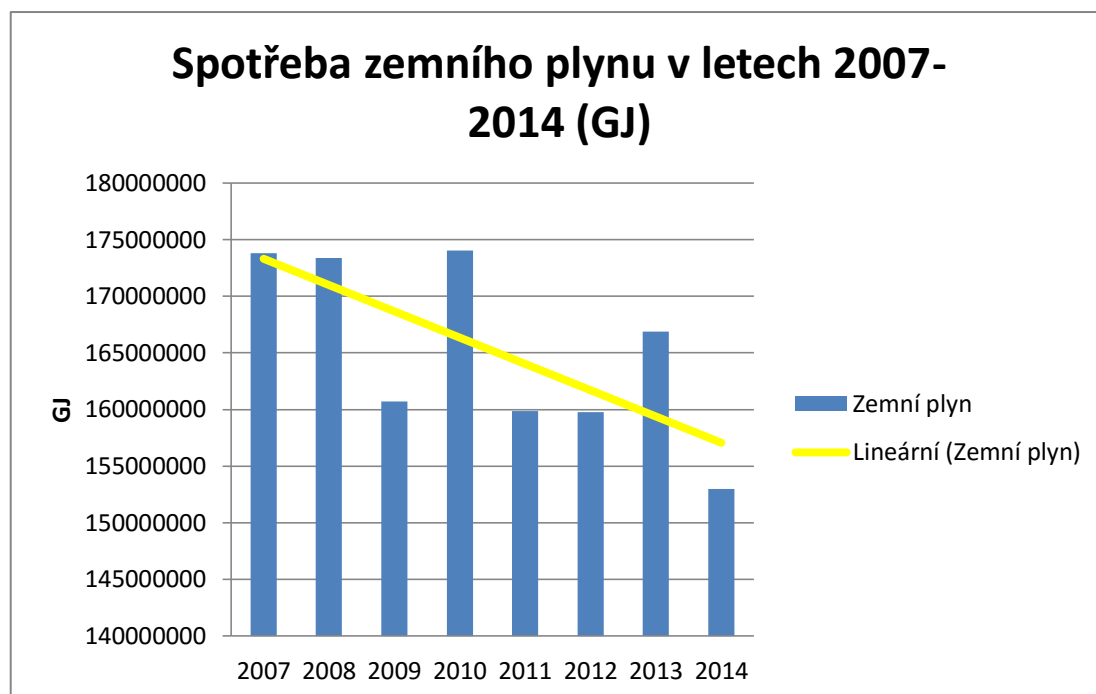
4.2 Přímá provázanost s ochranou životního prostředí

Ekologické daně a poplatky svým charakterem tak, jak byly popisovány v předchozích kapitolách, podporují předcházení ničení životního prostředí a jestliže za již způsobené znečištění musí platit znečišťovatel, celkově to motivuje ke snižování negativních vlivů.

4.2.1 Daň ze zemního plynu

Obrázek 12 zobrazuje spotřebu zemního plynu v letech 2007-2014. Spotřebu autorka zvolila, jelikož právě tu tato daň postihuje. (Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, 2007)

Obrázek 11: Spotřeba zemního plynu v letech 2007-2014

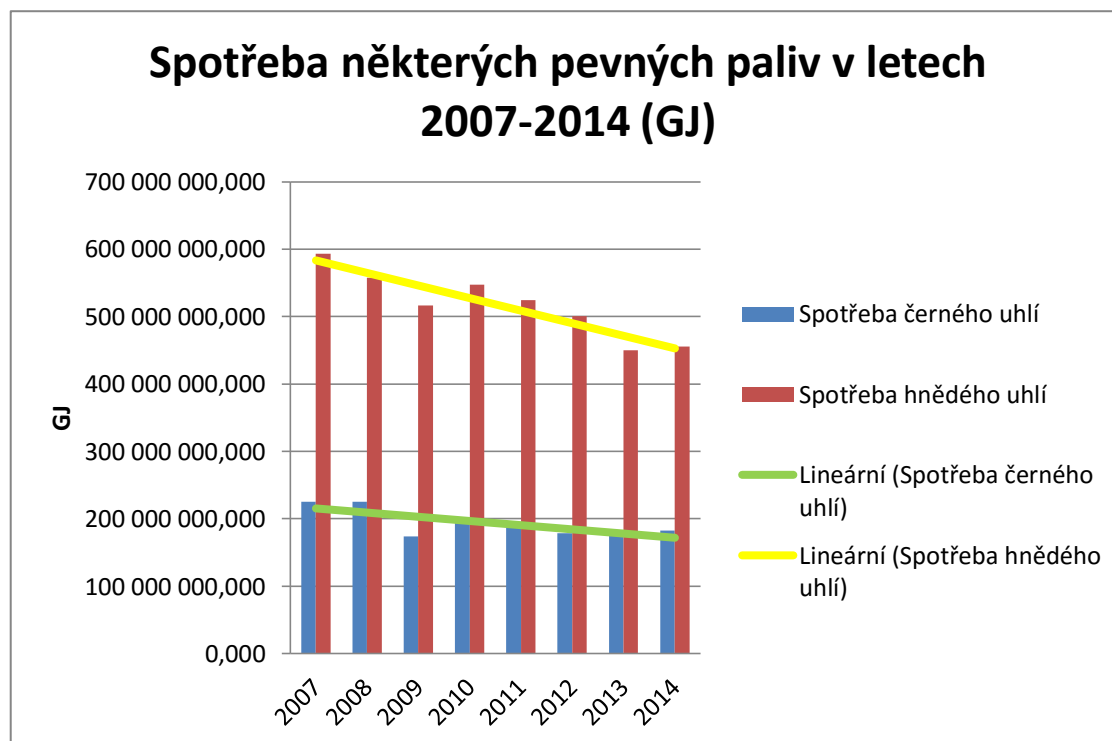
Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Spotřeba paliv a energie, 2007-2014

Na obrázku 12 je zachycena lineární spojnice trendu spotřeby zemního plynu v letech 2007-2014, která je jednoznačně klesající. Samozřejmě nelze usuzovat, že pouze daň ze zemního plynu způsobuje tento, pro životní prostředí, kladný trend. Cena zemního plynu má ve sledovaném období spíše dlouhodobě klesající charakter, kdežto těžba zemního plynu má rostoucí charakter (nutno podotknout, že v průměru jsou na území ČR vytěžena necelá 4 % celkové spotřeby). (Spotřeba paliv a energie, 2007-2014)

4.2.2 Daň z pevných paliv

Obrázek 13 obsahuje informaci o spotřebě některých paliv v letech 2007-2014, konkrétně se jedná o černé a hnědé uhlí, které je předmětem daně z pevných paliv a daň je vyměřována z pevných paliv dodaných koncovému spotřebiteli. (Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, 2007)

Obrázek 12: Spotřeba některých pevných paliv v letech 2007-2014

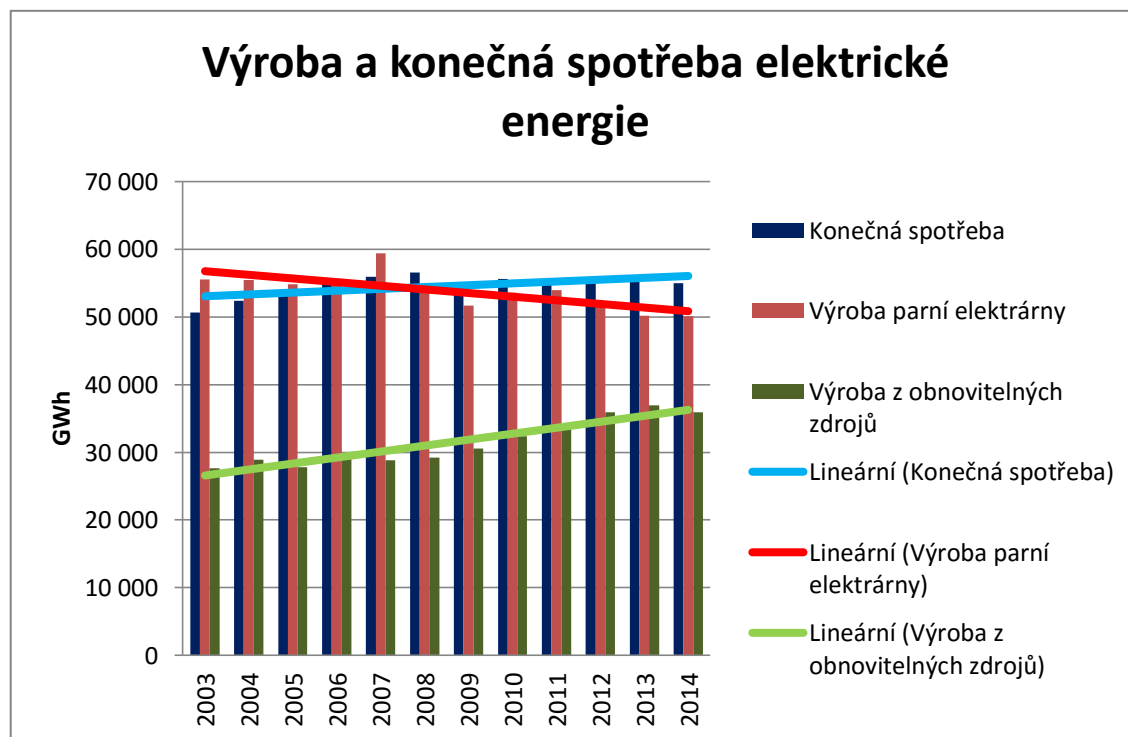
Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Spotřeba paliv a energie, 2007-2014

Na obrázku 13 jsou zobrazeny lineární spojnice trendu spotřeby jak černého, tak hnědé uhlí a obojí má klesající charakter. Opět by bylo možné spekulovat, co tento trend způsobilo, ve sledovaném období cena uhlí klesá a množství vytěžené na území ČR má ve sledovaném období dlouhodobě rostoucí charakter. (Spotřeba paliv a energie, 2007-2014)

4.2.3 Daň z elektřiny

Obrázek 14 zobrazuje trend ve výrobě i spotřebě elektrické energie. Autorka záměrně obsáhla i výrobu jelikož elektrická energie může pocházet i z ekologických zdrojů.

Obrázek 13: Výroba a konečná spotřeba elektrické energie v letech 2003-2014

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle Spotřeba paliv a energie, 2003-2014

Z obrázku 14 je patrné, že výroba elektřiny prostřednictvím klasických (parních) elektráren za využití fosilních paliv trvale ustupuje stále významnější výrobě z obnovitelných zdrojů. Tam patří elektrická energie vyrobená ve vodní, solární, větrné či jaderné elektrárně. Na základě dosavadního vývoje lze předpokládat, že výroba elektrické energie prostřednictvím obnovitelných zdrojů převáží tu klasickou. Díky existenci obnovitelných zdrojů se nedá rostoucí spotřebu elektrické energie hodnotit bez rozmyslu záporně. Jak je patrné z lineárních spojnic trendu, konečná spotřeba roste pomaleji než podíl vyrobené elektrické energie prostřednictvím obnovitelných zdrojů. Záležeť bude na budoucím vývoji a na tom do jaké míry bude spotřeba ještě růst. ČR má výhodu v tom, že vyrobí více elektrické energie, než spotřebuje. Zavedená daň z elektrické energie sama osobě nedokáže snížit spotřebu, ale s ostatní podporou obnovitelných zdrojů může dojít k postupnému snižování negativního vlivu výroby elektrické energie na životní prostředí. (Spotřeba paliv a energie, 2003-2014)

4.3 Zhodnocení

Mezi ekologickými daněmi a environmentální politikou z finančního hlediska neexistuje přímé spojení, jelikož ministerstvo životního prostředí má velmi nízké daňové příjmy, toto je uvedeno přímo v zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, konkrétně § 6.

Jak bylo zjištěno v předcházejícím textu této kapitoly, spotřeba produktů zatížených ekologickými daněmi klesá, vyjma elektřiny, kde ale vystupuje další aspekt, a to ten, že se rychleji zvyšuje podíl vyrobené elektrické energie z obnovitelných (ekologicky čistých) zdrojů. Snižování spotřeby ale není podpořeno zvyšováním cen, ceny dotčených produktů naopak klesají, jak bylo zjištěno. Samozřejmě snížení spotřeby mohly způsobit i jiné aspekty, ale to, že jsou tyto zdroje zdaňovány relativně novými daněmi a zároveň jsou podporovány alternativní zdroje elektrické energie, můžeme považovat minimálně za příspěvěk ke snížení této spotřeby. Toto samozřejmě napomáhá i ke snížení negativních vlivů na životní prostředí a v návaznosti na to se zmenšují i nežádoucí vlivy znečištěného prostředí na zdraví člověka.

Závěr

Problematika životního prostředí je poměrně krátce řešenou oblastí a tomu odpovídá i neustále se rozvíjející se legislativa. Zároveň toto přináší i nízkou informovanost subjektů a to si vyžaduje dlouhodobou nápravu tak, aby problematika ochrany životního prostředí byla samozřejmostí pro většinu obyvatel (potažmo podniků). V současnosti (rok 2016) jsou v ČR uplatňovány 3 ekologické daně (daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv, daň z elektřiny), dále 2 daně, které jsou označovány za daně s ekologickým přínosem (daň z minerálních olejů, silniční daň) a množství poplatků směřujících k ochraně životního prostředí. Významným rozdílem mezi ekologickými daněmi a poplatky je pro samotnou ochranu fakt, že poplatky jdou přímo na ochranu, kdežto ekologické daně směřují do státního rozpočtu, ale už nikoli přímo zpět do rozpočtu ministerstva životního prostředí. Politiky životního prostředí se neustále aktualizují a jsou formulovány především na základě schválených environmentální akčních plánů, řešených na úrovni EU.

Z výsledků práce je patrné, že spotřeba pevných paliv a zemního plynu na území ČR klesá, kdežto spotřeba elektrické energie roste. Tento fakt je pro životní prostředí spíše pozitivní, jelikož podíl elektrické energie vyrobené z obnovitelných zdrojů roste rychleji než její spotřeba.

Další naplňování podmínky trvale udržitelného rozvoje je podmíněno zavedením dalších opatření k ochraně životního prostředí v zemích, které zůstávají nadále velmi významnými znečišťovateli životního prostředí.

Pro území ČR by bylo vhodné zjednodušit a ucelit legislativu týkající se problematiky životního prostředí tak, aby subjekty mohly celému problému lépe porozumět a aby mohlo snáze dojít k uskutečnění potřebných opatření. Tento problém se ale netýká pouze legislativy jako takové, ale i nedostatku srozumitelných informací v oblasti dotačních programů a velmi složitému procesu získávání finančních prostředků z nich. Velmi negativní světlo vrhají na dotační programy i proběhlé korupční aféry a účelově vypsání programy pro určité podniky, kdy ostatní podniky získávají pocit, že finanční prostředky lze získat jen za použití úplatků či vhodných kontaktů. Toto by si ale vyžádalo množství finančních prostředků a velmi dobře funkční kontrolní aparát.

Finanční prostředky ušetřené díky zjednodušení celého aparátu týkajícího se správy a výběru ekologických daní a poplatků, by autorka doporučila využít jak k odstraňování již existujících znečištění a poškození životního prostředí a obnovu narušených ekosystému, tak k zefektivnění vymáhání nápravy na principu, že za znečištění platí znečišťovatel. Autorka tím míní důsledné odhalování viníků a jejich dohnání příslušnými nástroji k nápravě.

Dále vzhledem ke stálému nárůstu znečištění z dopravy, by autorka doporučila přehodnotit sazby silniční daně a s tím spojenou výraznější podporu ekologičtějších způsobů nákladní dopravy. Dále by autorka viděla jako velmi dobrý způsob jak snížit osobní dopravu ve městech zavedení silniční daně i na vozy používané pro soukromé účely. Především tedy pro občany dopravující se v rámci města do zaměstnání v místech, kde existuje rozvinutá síť městské hromadné dopravy. Takto zavedená daň by neměla výrazně postihovat občany z venkova, kde by tímto docházelo k jejich dalšímu znevýhodňování. Tento nástroj negativní stimulace by měl být současně podpořen nástrojem pozitivní stimulace, jako na příklad dotování části jízdného zaměstnavateli či odpočet jízdného z daní.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Sazby daně ze zemního plynu k roku 2016	11
Tabulka 2: Sazby daně z minerálních olejů k roku 2016.....	12
Tabulka 3: Výše ekologické daně pro rok 2016	16
Tabulka 4: Vybrané sumy na ekologických daních a poplatcích v letech 2012-2014 ...	42
Tabulka 5: Výdaje ministerstva životního prostředí v letech 2012-2014.....	43

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vývoj inkasované sumy na ekologických daní v letech 2008-2015	17
Obrázek 2: Vývoj inkasované sumy daně z příjmů a vybraná suma na sociální zabezpečení v letech 2001-2014	18
Obrázek 3: Shrnutí plnění cílů a opatření Státní politiky životního prostředí v letech 2004-2010	34
Obrázek 4: Podíl investice na ochranu životního prostředí v roce 2001	35
Obrázek 5: Shrnutí plnění opatření a nástrojů Státní politiky životního prostředí v letech 2012-2020	39
Obrázek 6: Platy zaměstnanců ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016	44
Obrázek 7: Výdaje na výzkum a vývoj ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016	45
Obrázek 8: Výdaje ministerstva životního prostředí na některé oblasti ochrany životního prostředí v letech 2006-2016	47
Obrázek 9: Celkové příjmy a výdaje ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016	48
Obrázek 11: Příjmy a výdaje ministerstva životního prostředí v letech 2006-2016.....	49
Obrázek 12: Spotřeba zemního plynu v letech 2007-2014.....	51
Obrázek 13: Spotřeba některých pevných paliv v letech 2007-2014	52
Obrázek 14: Výroba a konečná spotřeba elektrické energie v letech 2003-2014.....	53

Seznam použitých zkratk

Zkratka	Vysvětlení
EU	Evropská unie
ČR	Česká republika
EDR	ekologická daňová reforma
DPH	daň z přidané hodnoty
MWh	megawathodina
Kč	koruna česká
GJ	gigajoule
Kč/GJ	koruny za gigajoule
Kč/MWh	koruny ta megawathodinu
FO	fyzická osoba
PO	právnícká osoba
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
mld.	miliarda
mil.	milion
tis.	tisíc
USA	z amerického United States of America = Spojené státy americké
hp	z anglického horse power = koňská síla
l	litr
Kč/l	koruna za litr
°C	stupně celsia
DDT	1,1,1-trichlor-2,2-bis(4-chlorfenyl)ethan (insekticid)

Seznam použité literatury

BAYLIS, John, SMITH, Steve. *The Globalization of World Politics*. 3rd ed. Oxford. Oxford University Press, 2005, P.454-455. Dostupné také z: https://books.google.cz/books?id=zKaA3YiUuWAC&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

EKINS, Paul a Stefan SPECK (eds.). *Environmental tax reform (ETR): a policy for green growth*. 1st pub. New York: Oxford University Press, 2011. Creating sustainable growth in Europe series. ISBN 978-0-19-958450-5.

Jednotný evropský akt. Haag. 1987. Dostupné také z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/763-jea.pdf>

KAZAKOVA, Yulia. *Analýza vývoje daňového systému Ruska*. Praha, 2013. 55 s. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Láchová, Lenka. Dostupné také z: http://www.vse-praha.cz/vskp/29756_analyza_vyvoje_danoveho_systemu_ruska.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-574-8.

LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňové systémy v globálním světě: s praktickou aplikací*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 271 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7357-320-1.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS. *Ekonomie: 18. vydání*. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.

Smlouva o euratomu: konsolidované znění. Řím. 1957. Dostupné také z: http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/pdf/consolidated_version_of_the_treaty_establishing_the_european_atomic_energy_community/consolidated_version_of_the_treaty_establishing_the_european_atomic_energy_community_cs.pdf

Státní politika životního prostředí České republiky: 2004-2010. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2004. ISBN 80-721-2283-5. Dostupné také z: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi

Státní politika životního prostředí České republiky: 2012-2020. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2012. Dostupné také z: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotního_prostredi

SVÁTKOVÁ, Slavomíra. *Spotřební a ekologické daně v České republice.* Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 300 s. ISBN 978-80-7357-443-7.

ŠIMÍČKOVÁ, Marcela. *Environmentální ekonomie a environmentální politika: Environmentální vzdělávání.* nedatováno. Technická univerzita. Dostupné také z: hgf.vsb.cz/instituty-a-pracoviste/cs/546/satudijni../EV-modul8.pdf

ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací.* 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Treaty of Amsterdam: European Union. Amsterdam. 1997. Dostupné také z: http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/pdf/treaty_of_amsterdam/treaty_of_amsterdam_en.pdf

Treaty on European Union: Maastricht treaty. Maastricht. 1992. Dostupné také z: http://europa.eu/eu-law/decision-making/treaties/pdf/treaty_on_european_union/treaty_on_european_union_en.pdf

Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 2004-2010. Praha, 2011. Dostupné také z: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotního_prostredi

Vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky: za období 20012-2020. Praha, 2015. Dostupné také z: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotního_prostredi

Zpráva o životním prostředí České republiky. Praha, 2013. ISBN 978-80-85087-17-8.

Zpráva o životním prostředí České republiky. Praha, 2014. ISBN 978-80-85087-19-2.

Zpráva o životním prostředí České republiky. Praha, 2015. ISBN 978-80-85087-38-3.

Zákony:

Směrnice Rady č. 2003/96/ES, o zdanění energetických produktů a elektřiny. 27.10.2003.

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční. In: *Sbírka zákonů.* 1993.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí. In: *Sbírka zákonů*. 1992.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší. In: *Sbírka zákonů*. 2012.

Zákon č. 218/2000 Sb., i rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 2000.

Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. In: *Sbírka zákonů*. 2007.

Zákon č. 345/2014 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2015. In: *Sbírka zákonů*. 2014.

Zákon č. 360/2007 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2008. In: *Sbírka zákonů*. 2007.

Zákon č. 400/2015 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2016. In: *Sbírka zákonů*. 2015.

Zákon č. 433/2010 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2011. In: *Sbírka zákonů*. 2010.

Zákon č. 455/2011 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2012. In: *Sbírka zákonů*. 2011.

Zákon č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2004. In: *Sbírka zákonů*. 2003.

Zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009. In: *Sbírka zákonů*. 2008.

Zákon č. 475/2013 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2014. In: *Sbírka zákonů*. 2013.

Zákon č. 487/2009 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2010. In: *Sbírka zákonů*. 2009.

Zákon č. 490/2001 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2002. In: *Sbírka zákonů*. 2001.

Zákon č. 491/2000 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2001. In: *Sbírka zákonů*. 2000.

Zákon č. 504/2012 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2013. In: *Sbírka zákonů*. 2012.

Zákon č. 543/2005 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2006. In: *Sbírka zákonů*. 2005.

Zákon č. 579/2002 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2003. In: *Sbírka zákonů*. 2002.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů*. 1992.

Zákon č. 622/2006 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2007. In: *Sbírka zákonů*. 2006.

Zákon č. 675/2004 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2005. In: *Sbírka zákonů*. 2004.

Online zdroje:

BENEŠ, Martin a kol. *Analýza koncepce ekologické daňové reformy*. [online]. 2006 [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2519/simova_koncepcedr.pdf

Daňová statistika za roky 2005 - 2009. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR © 2005-2013, 2010 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-statistika/2011/danova-statistika-za-roky-2005-2009-22070>

Důvodová zpráva. *Úřad vlády České republiky* [online]. Praha: Vláda ČR © 2016, 2013 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORN94DLTNIK>

Ekologická daň. *Registr vozidel* [online]. Praha: Přepi servis © 2008–2015, 2004 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.registr-vozidel.cz/newsflash/ekologicka-dan>

Ekologická daňová reforma. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí © 2008–2015, nedatováno [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/edr>

Environment Action Programme to 2020. *Daňáři online* [online]. Brussels: European Union © 1995-2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

Informace o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2004. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR © 2005-2013, 2005 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-statistika/2004/informace-o-cinnosti-danove-a-celni-spra-22069>

Klimatická konference v Paříži 2015. *EurActiv.cz* [online]. Praha: EU-Media, s.r.o. © 2004-2016, 2015 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/klimaticka-konference-v-parizi-2015-cop21-000137>

Ode dneška do roku 2020: nový akční program EU pro životní prostředí. *Životní prostředí pro Evropany* [online]. 2014, 2014(4) [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/environment/news/efe/articles/2014/04/article_20140429_02_cs.htm

Platná legislativa. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí © 2008–2016, 2016 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/>

Principy a harmonogram ekologické daňové reformy. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí © 2008-2015, 2011 [cit. 2016-04-14]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/energetika/link-dossier/klimaticka-konference-v-parizi-2015-cop21-000137>

Přehled poplatků a daní v ČR souvisejících s ochranou životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí © 2008–2016, 2013. 1. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poplatky/\\$FILE/oedn-poplatky_dane_CR-20130918.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/poplatky/$FILE/oedn-poplatky_dane_CR-20130918.pdf)

Směřuje EU k trvale udržitelnému rozvoji? *Zpravodaj COŽP, kabinet environmentálních studií* [online]. Praha: Centrum pro otázky životního prostředí UK © 2003, 2005 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z: <http://www.czp.cuni.cz/info/EU/Bruzura/iv.htm>

Spotřeba paliv a energie 2007-2010. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/spotreba-paliv-a-energie-2010-ymt3ofeqjh>

Spotřeba paliv a energie 2011. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/spotreba-paliv-a-energie-2011-347deim9ky>

Spotřeba paliv a energie 2012. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/spotreba-paliv-a-energie-2012-dkkow4i50i>

Spotřeba paliv a energie 2013. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/spotreba-paliv-a-energie-2013-j4s3kzewuv>

Spotřeba paliv a energie 2014. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/spotreba-paliv-a-energie-2014>

Statistická data z oblasti výroby, dopravy a dovozu pevných paliv, zemního plynu a ostatních plynů a elektřiny. *Celní správa* [online]. Praha: Creative Commons © 2016, 2016 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Stranky/ekodane.aspx>

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2003 a starší. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2003-a-starsi.htm>

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2004. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2004.htm>

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2005. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2005.htm>

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2006. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2006.htm>

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2007. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2007/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2007.htm>

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2008. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2008/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2008.htm>

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2009. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2009.htm>

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2010. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.cssz.cz/cz/o->

cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2010.htm

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2011. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: [http://www.cssz.cz/cz/o-](http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2011.htm)

cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2011.htm

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2012. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: [http://www.cssz.cz/cz/o-](http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2012.htm)

cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2012.htm

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2013. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: [http://www.cssz.cz/cz/o-](http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2013.htm)

cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2013.htm

Statistika výběru pojistného na sociální zabezpečení 2014. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha: Česká správa sociálního zabezpečení © 2016, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: [http://www.cssz.cz/cz/o-](http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2014.htm)

cssz/informace/statistiky/ekonomicke-ukazatele/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni/statistika-vyberu-pojistneho-na-socialni-zabezpeceni-2014.htm

Státní politika životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí © 2018-2015, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotního_prostredi

Vývoj sazby daně z příjmů fyzických osob. *Daňáři online* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. © 2016, 2016 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/sazby--vzory--tabulky/uzitecne-tabulky/vyvoj-sazby-dane-z-prijmu-fyzickych-osob/>

Vývoj sazby daně z příjmů právnických osob. *Daňáři online* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. © 2016, 2016 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/sazby--vzory--tabulky/uzitecne-tabulky/vyvoj-sazby-dane-z-prijmu-pravnickych-osob/>

ZIMMERMANNOVÁ, Jarmila a Monika NEJEDLÁ. *Ekologická daňová reforma (EDR) v ČR* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí © 2008–2015, 2007. Dostupné z: http://www.ekomonitor.cz/sites/default/files/04_Nejedla.pdf

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2014. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR © 2005-2013, 2015 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-statistika/2014/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-cr-a-c-22059>

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2013. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR © 2005-2013, 2014 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-statistika/2013/zprava-o-cinnosti-financni-spravy-cr-a-c-22060>

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2012. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR © 2005-2013, 2013 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-statistika/2012/zprava-o-cinnosti-danove-a-celni-spravy-22061>

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2011. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR © 2005-2013, 2012 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-statistika/2011/zprava-o-cinnosti-danove-a-celni-spravy-22062>

Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2010. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR © 2005-2013, 2011 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-statistika/2010/informace-o-cinnosti-danove-a-celni-spra-22063>

Seznam příloh

A – sazby silniční daně platné pro rok 2016

Přílohy

A – sazby silniční daně platné pro rok 2016

Roční sazba silniční daně u osobních automobilů	
Do 800cm ³	1.200,- Kč
Nad 800cm ³ do 1250cm ³	1.800,- Kč
Nad 1250cm ³ do 1500cm ³	2.400,- Kč
Nad 1500 cm ³ do 2000cm ³	3.000,- Kč
Nad 2000cm ³ do 3000cm ³	3.600,-Kč
Nad 3000cm ³	4.200,- Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle zákona č. 16/1933 Sb., o dani silniční

Roční sazba silniční daně u nákladních automobilů		
1 náprava	Do 1 tuny	1.800,- Kč
	Nad 1t do 2t	2.700,- Kč
	Nad 2t do 3,5t	3.900,- Kč
	Nad 3,5t do 5t	5.400,- Kč
	Nad 5t do 6,5t	6.900,- Kč
	Nad 6,5t do 8t	8.400,- Kč
	Nad 8t	9.600,- Kč
2 nápravy	Do 1 tuny	1.800,- Kč
	Nad 1t do 2t	2.400,- Kč
	Nad 2t do 3,5t	3.600,- Kč
	Nad 3,5t do 5t	4.800,- Kč
	Nad 5t do 6,5t	6.000,- Kč

	Nad 6,5t do 8t	7.200,- Kč
	Nad 8t do 9,5t	8.400,- Kč
	Nad 9,5t do 11t	9.600,- Kč
	Nad 11t do 12t	10.800,- Kč
	Nad 12t do 13t	12.600,- Kč
	Nad 13t do 14t	14.700,- Kč
	Nad 14t do 15t	16.500,- Kč
	Nad 15t do 18t	23.700,- Kč
	Nad 18t do 21t	29.100,- Kč
	Nad 21t do 24t	35.100,- Kč
	Nad 24t do 27t	40.500,- Kč
	Nad 27t	46.200,- Kč
3 nápravy	Do 1t	1.800,- Kč
	Nad 1t do 3,5t	2.400,- Kč
	Nad 3,5t do 6t	3.600,- Kč
	Nad 6t do 8,5t	6.000,- Kč
	Nad 8,5t do 11t	7.200,- Kč
	Nad 11t do 13t	8.400,- Kč
	Nad 13t do 15t	10.500,- Kč
	Nad 15t do 17t	13.200,- Kč
	Nad 17t do 19t	15.900,- Kč
	Nad 19t do 21t	17.400,- Kč
	Nad 21t do 23t	21.300,- Kč
	Nad 23t do 26t	27.300,- Kč

	Nad 26t do 31t	36.600,- Kč
	Nad 31t do 36t	43.500,- Kč
	Nad 36t	50.400,- Kč
4 nápravy a více náprav	Do 18t	8.400,- Kč
	Nad 18t do 21t	10.500,- Kč
	Nad 21t do 23t	14.100,- Kč
	Nad 23t do 25t	17.700,- Kč
	Nad 25t do 27t	22.200,- Kč
	Nad 27t do 29t	28.200,- Kč
	Nad 29t do 32t	33.300,- Kč
	Nad 32t do 36t	39.300,- Kč
	Nad 36t	41.100,- Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2016 dle zákona č. 16/1933 Sb., o dani silniční

Abstrakt

KUBOVÁ, Kateřina. *Ekologické daně jako nástroj environmentální politiky státu*. Plzeň, 2016. 69 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: ekologická daň, environmentální politika, ekologická daňová reforma, životní prostředí

Tato práce sleduje vývoj environmentální politiky především v EU a konkrétněji pak v ČR, analyzuje ji a dokládá některé její dopady na subjekty národní ekonomiky. Součástí práce je i vyhodnocení provázanosti ekologických daní a environmentální politiky ČR, které datově čerpá jak z literární rešerše, tak ze sekundární analýzy kvantitativních dat sebraných v různých průzkumech. Cílem bylo popsat vývoj a reálnou implementaci environmentální politiky především v ČR. Zjištění této práce ukazují, že v případě diskutovaných daní nebyla dodržena výnosová neutralita a v poměru k ostatním daním tvoří pouze marginální příjem státního rozpočtu, ale přesto se ukazuje, že jde o funkční nástroj pro ochranu životního prostředí.

Abstract

KUBOVÁ, Kateřina. *Ekologické daně jako nástroj environmentální politiky státu*. Plzeň, 2016. 69 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Key words: ecological tax, environmental policy, ecological tax reform, environment

This work focuses on evolution of the environmental policy mainly in EU and more concretely in Czech Republic and it proves some of its impacts on the subjects of national economics. This work also includes the evaluation of the interdependence between ecological taxes and environmental policy of Czech Republic. Data used for this evaluation was taken from literature review and also from secondary analysis of quantitative data taken during various other researches. The aim of this work was to describe the evolution and real implementation of environmental policy mainly in Czech Republic. Findings show, that the revenue neutrality was not respected here and, in relation to other taxes, the ecological taxes are only marginal part of the national budget. Despite this findings, it was shown, that these taxes are still very reasonable and functional tool to protect the environment.